

Els òrgans de participació ciutadana: nous escenaris de futur

**Grup de treball intermunicipal sobre òrgans de
Participació ciutadana**

Servei d'Agenda 2030 i Participació

Maig, 2021

**Diputació
Barcelona**

Direcció:

Secció de Participació Ciutadana
Servei d'Agenda 2030 i Participació
Àrea de Presidència
Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local

Coordinació i realització:

Carola Castellà Josa (Cap de Secció en Participació Ciutadana)
Carolina Costa Bazet (Tècnica de Participació Ciutadana)
Isabel.la Martínez (Tècnica de Participació Ciutadana)

Participants:

Oriol Arechavala (Ajuntament de Sant Cugat del Vallès)
Sergi Benedicto (Ajuntament de Mataró)
Jaume Casacuberta (Ajuntament de Granollers)
Sonia Cazo (Ajuntament de Sant Adrià del Besòs)
Pilar Cazorla (Ajuntament de Montcada i Reixac)
Berta Cendrós (Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat)
Antoni Xavier Fernández (Ajuntament de Sant Boi de Llobregat)
Manuel García (Ajuntament de Terrassa)
Montse Gibert (Ajuntament de Sabadell)
Melcior Manau (Ajuntament de Sabadell)
Isuka Palau (Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet)
Elida Roca (Ajuntament del Prat de Llobregat)
Jonatan Sánchez (Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat)

ÍNDEX

1. Introducció	4
2. Objectius del grup de treball d'òrgans	7
3. Els òrgans estables als municipis convidats	8
4. Organització de les sessions	29
5. Continguts treballats a les sessions	31
6. Conclusions finals	60

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Antecedents

Des de l'any 2014, des del Servei de Convivència, Diversitat i Participació Ciutadana, es va impulsar el projecte “Repensant la participació de la ciutadania en el món local” amb l'objectiu de revisar el concepte de participació ciutadana en les administracions locals. Es tractava de cercar noves formes de relació entre l'administració i la ciutadania que s'adaptessin als temps actuals, tot identificant els reptes que podien contribuir, de manera significativa, a fer de la participació un element central en la recerca de respostes per a les necessitats de la societat.

A partir d'aquesta iniciativa, des de la Secció de Participació de la Diputació de Barcelona es van iniciar el treball amb equips tècnics de municipis de la província de Barcelona com a eina de construcció col·lectiva de coneixement. Durant els darrers cinc anys s'han dut a terme els següents grups de treball:

- Repensant la participació de la ciutadania al món local¹ (abril – juliol 2014)
- Reglament tipus de participació ciutadana² (gener – juny 2016)
- Pressupostos participatius al món local³ (gener – maig 2017)
- Pressupostos participatius juvenils⁴ (març – abril 2019)

1 Grup de treball format per: Diputació de Barcelona, ESADE, UOC, UPF, UAB i els ajuntaments de: Badalona, Montornès del Vallès, Argentona, Molins de Rei, Roda de Ter, Igualada, Mataró, Olost, Manlleu, Manresa, Cerdanyola del Vallès i Barberà del Vallès.

2 Grup de treball format per: Diputació de Barcelona, UPF, UdG i ajuntaments dels municipis de: Vic, Montornès del Vallès, Sant Feliu de Llobregat, Súria, Sant Boi, Santa Coloma de Cervelló i Vilanova i la Geltrú.

3 Grup de treball format per: Diputació de Barcelona i ajuntaments de: Badalona, Sabadell, Sant Cugat del Vallès, Manresa, Viladecans, Gavà, Vic, Molins de Rei, Vilassar de Mar, Argentona i Santa Eulàlia de Ronçana.

4 Grup de treball format per: Diputació de Barcelona i ajuntaments de: Bigues i Riells, Calella,

- Comunicació i participació Ciutadana⁵ (desembre 2019 – febrer 2020)

Aquesta metodologia de construcció col·lectiva de coneixement ha permès reflexionar al voltant de temes com: el concepte de participació ciutadana, les pràctiques de co-producció de polítiques públiques, la necessitat de reformular les actuals architectures institucionals de participació, el repte de re-organitzar internament l'administració local o el d'incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació.

I n'han sorgit les següents publicacions:

- [Repensant la participació de la ciutadana al món local \(2015\)](#)
- [Reglament tipus de participació ciutadana \(2017\)](#)
- [Pressupostos participatius al món local: El repte d'incorporar la ciutadania en la definició del pressupost públic \(2019\)](#)
- [Reptes i oportunitats dels pressupostos participatius juvenils \(2019\)](#)
- [Guia de comunicació per a projectes de participació ciutadana \(2020\)](#)

En aquest context, a la Secció de Participació Ciutadana de la Diputació de Barcelona, que des de finals del 2019 forma part del Servei d'Agenda 2030 i Participació, s'ha detectat la necessitat de constituir un nou grup de treball per tal de reflexionar sobre els òrgans municipals de participació ciutadana, atès que els existents actualment no acaben de funcionar com a espais deliberatius.

Anteriorment s'havia reflexionat sobre els objectius, els formats, les estructures i el funcionament dels òrgans estables de participació en diferents espais. Especialment rellevants van ser dos grups de treball en aquest sentit: el grup Repensant la participació de la ciutadania al món actual (2015) i el del Reglament tipus de participació ciutadana (2017), fruit dels quals es van fer

Canet de Mar, Cardedeu, Igualada, Gavà, Granollers, Lliçà de Vall, Martorell, Montornès del Vallès, Sant Cugat del Vallès, Santa Eulàlia de Ronçana, Sant Vicenç dels Horts.

5 Grup de treball format per: Diputació de Barcelona i ajuntaments de: Sant Cugat del Vallès, Ripollet, Premià de Mar, Terrassa, EMD Valldoreix, Martorell, Cardedeu, Calaf, l'Hospitalet de Llobregat, Vic, Argentona i Manlleu.

diverses publicacions⁶ com algunes de les esmentades anteriorment.

En el marc dels grups de treball esmentats, es van consensuar amb els i les participants de les sessions una sèrie de recomanacions de millora, tals com orientar els òrgans cap a objectius específics i cap a l'acció, introduir formats més flexibles i oberts de participació, racionalitzar l'estructuració dels espais estables per tal d'evitar duplicitats i la creació d'espais innecessaris, posar en valor espais informals de participació o incorporar nous col·lectius.

La proposta del següent grup de treball és, per tant, revisar l'impacte que han tingut aquestes recomanacions així com, sobretot, introduir temes de rellevància actual per als ens locals.

⁶ Les publicacions derivades d'aquests grups de treball són:

Repensant la participació al món local (https://llibreria.diba.cat/cat/libro/repensant-la-participacio-de-la-ciudadania-al-mon-local_54921),

Reglament tipus de participació ciutadana (https://llibreria.diba.cat/cat/libro/reglament-tipus-de-participacio-ciudadana_58846),

Quadern de participació ciutadana sobre Reglament de participació ciutadana (https://llibreria.diba.cat/cat/libro/reglament-de-participacio-ciudadana_61611).

2. OBJECTIUS DEL GRUP DE TREBALL D'ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ

2.1. Objectiu general

- L'objectiu general del Grup de treball d'Òrgans de participació ha estat **construir coneixement col·laboratiu** revisant les recomanacions efectuades fins ara a la Diputació de Barcelona sobre òrgans de participació i introduint nous aspectes per al debat, de rellevància en l'actualitat.

2.2. Objectius específics

Els objectius específics del Grup de treball d'Òrgans de participació han estat:

- **Intercanviar experiències** entre municipis que tenen experiència en la creació, facilitació i modificació dels òrgans estables de participació en els seus municipis, posant en valor la reflexió feta amb anterioritat sobre el tema a escala local.
- Identificar aquells temes dels òrgans de participació municipals **que cal revisar, millorar o reforçar**.
- **Visibilitzar les necessitats associades** a la realització dels òrgans de participació.
- Reflexionar sobre **com incorporar les tecnologies en línia** a la participació en línia.

3. ELS ÒRGANS ESTABLES ALS MUNICIPIS CONVIDATS

3.1 Selecció inicial

El Grup de treball d'Òrgans de participació va ser constituït per municipis grans i mitjans que havien expressat la necessitat de tractar el tema. Tots ells compten amb una estructura d'òrgans de participació estable a les seves localitats i alguns han generat durant els darrers anys una reflexió específica sobre la seva necessitat de canvi o millora.

La selecció dels municipis en aquest grup de treball es va fer tenint en compte una sèrie d'elements:

- El nombre d'habitants del municipi: els municipis de més de 100.000 habitants, els que tenen entre 50.001 i 100.000 habitants, i aquells que compten amb una població d'entre 50.000 i 30.000 residents.
- L'interès que s'havia mostrat des de l'equip tècnic per participar-hi i experiència prèvia en la reflexió sobre la remodelació i millora dels òrgans municipals de participació.

La relació dels municipis seleccionats és la següent:

Municipis	Comarca	Població (2019)
1 L'Hospitalet de Llobregat	Barcelonès	261.000
2 Terrassa	Vallès Occidental	223.627
3 Sabadell	Vallès Occidental	212.000
4 Mataró	Maresme	127.000
5 Santa Coloma de Gramenet	Barcelonès	119.000
6 Sant Cugat del Vallès	Vallès Occidental	91.000
7 Sant Boi de Llobregat	Baix Llobregat	83.000
8 El Prat de Llobregat	Baix Llobregat	64.000
9 Granollers	Vallès Oriental	61.000
10 Sant Feliu de Llobregat	Baix Llobregat	44.500
11 Sant Adrià dels Besòs	Barcelonès	37.000
12 Montcada i Reixac	Vallès Occidental	36.000

3.2. Breu descripció dels municipis convidats ⁷

L'Hospitalet de Llobregat compta amb el Consell de Ciutat, màxim òrgan de participació de la ciutat, de caràcter prescriptiu pel que marca la Ley 57/2003, de 16 de diciembre, de medidas para la modernización del gobierno local (a la norma recollit com a *Consell Social de la Ciutat*), altrament coneguda com a “Llei de grans ciutats”.

Arran l'aprovació del Reglament Orgànic de Participació Ciutadana en el 2013, es va decidir eliminar els diferents Consells Sectorials i, en els seu defecte, impulsar les Taules sectorials en el marc del Consell de Ciutat per treballar més operativament temes d'àmbits concrets. Les diferents Taules Sectorials tenen una vigència de mandat i són aprovades pel plenari del Consell de Ciutat. Actualment existeixen les següents Taules Sectorials:

1. TS de Cultura
2. TS de Desenvolupament econòmic i infraestructures
3. TS Drets de la ciutadania i cohesió social
4. TS de Comerç
5. TS d'Emergència Climàtica i model de ciutat
6. TS d'Habitatge

A més, es poden obrir Comissions de treball diferenciades de les Taules Sectorial, de caràcter temporal per tractar temes específics o transversals en el marc del Consell Social, com ha estat, per exemple, el Grup de Treball per a la modificació del Reglament de Participació.

Òrgans territorials: Existeixen 6 Consells territorials (de districte), també de caràcter prescriptiu. Tot i què no tenen relació jeràrquica, en el Consell de Ciutat estan representats membres dels 6 consells territorials.

Òrgans sectorials: Per Llei, existeixen altres consells de caràcter prescriptiu, com és el Consell municipal de Serveis Socials i el Consell Educatiu. El

⁷ La informació d'aquest apartat s'ha estret de les pàgines web i plataforma Decidim dels ajuntaments, i de la informació adjunta a les sol·licituds de suport tècnic i econòmic dels Catàlegs de Serveis del 2019 i 2020 de la Diputació de Barcelona. També s'ha afegit alguna informació de detall estreta dels suports tècnics realitzats per les tècniques de participació ciutadana de la Diputació de Barcelona durant els darrers anys.

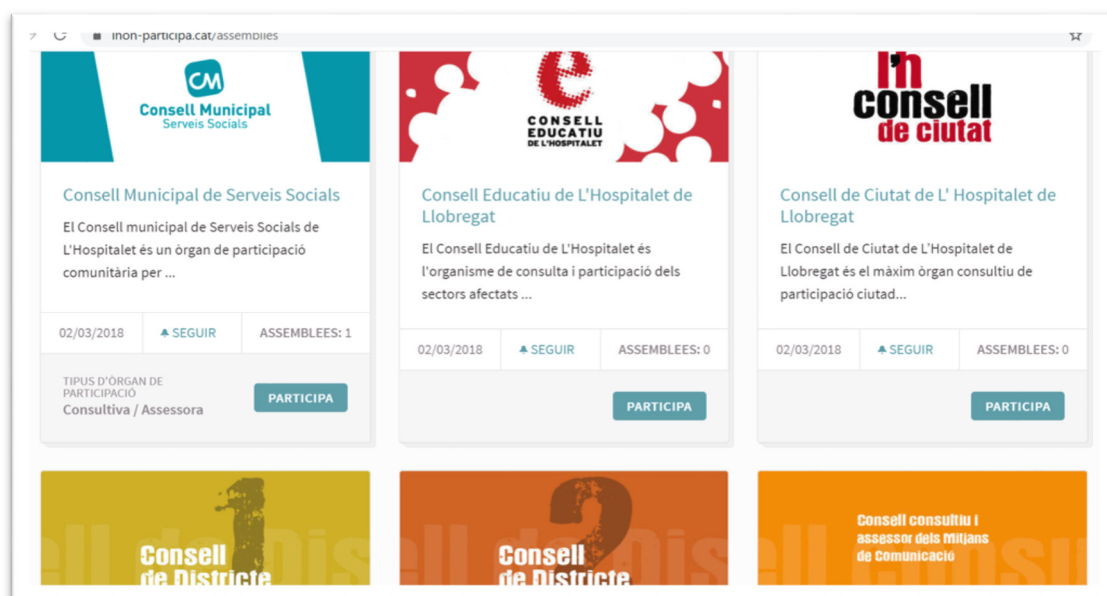
Consell Municipal de Serveis Socials té Taules Sectorials vinculades:

1. TS d'Infància i Adolescència
2. TS Gent Gran
3. TS Salut Mental
4. TS de la Dona
5. TS Discapacitat

Pel que fa al Consell Educatiu, al seu torn té vinculat el Grup de Formació Professional. Val a dir que, en el mandat anterior (2015-2019), aquest grup de treball era una Taula Sectorial dependent del Consell de Ciutat.

Altres òrgans estables: Un altre òrgan col·legiat de la ciutat és el Consell Assessor de mitjans de comunicació, obligatori segons el Reglament Orgànic de Mitjans de Comunicació de la ciutat.

Tots aquests òrgans de participació ciutadana es poden trobar a la plataforma Decidim (lhon-participa.cat/assemblies) amb informació sobre: funcions de cada òrgans, convocatòries de reunions i actes.

Altres espais estables de participació vinculats a projectes estratègics:

1. Grup de Seguiment amb motiu del Pacte de Ciutat. Recollit a la plataforma.
2. Pla d'Intervenció Integral de Les Planes-Blocs Florida, que disposa d'una arquitectura participativa complexa i estable des del 2017. No està a la plataforma.
3. Grup de seguiment del Pla Director de Cooperació de L'Hospitalet, a mode de Consell de Cooperació.

L'ajuntament de **Terrassa** compta amb diverses tipologies d'òrgans o espais ciutadans de debat. Per una banda, existeixen set Consells Municipals de Districte. Aquests són òrgans de consulta i participació ciutadana, formats per representants de les entitats del territori i dels grups polítics municipals.

D'una altra banda, Terrassa també compta amb consells sectorials. Són de caràcter consultiu i tracten temes d'àmbit general de la ciutat i de continguts

propis del seu interès. Tenen com a objectiu estimular i canalitzar la participació dels ciutadans i ciutadanes i de les entitats relacionades amb cada sector.

L'ens local compta amb 14 consells sectorials:

- Consell Escolar Municipal
- Consell Municipal per a la igualtat
- Consell Municipal de Seguretat Ciutadana
- Consell Municipal de Medi Ambient
- Consell Municipal de Serveis Socials
- Consell de la Formació Professional
- Consell Municipal d'Esports
- Consell Municipal de Solidaritat i Cooperació Internacional
- Consell Municipal de la cultura i les arts
- Consell Municipal Universitari de Terrassa
- Consell Municipal d'Economia Social i Solidària
- Consell Municipal de la Infància i l'Adolescència de Terrassa
- Consell Municipal de la Salut
- Consell Municipal de la Gent Gran

Finalment, Terrassa compta amb altres espais, com taules i comissions o grups de treball, on es posen a debat continguts més específics:

- Comissió Ciutadana de Transparència
- Comissió d'impuls i seguiment del Reglament de participació ciutadana
- Taula del projecte Futur Ca n'Anglada 2030
- Taula local de Capacitats Diverses i Accessibilitat
- Taula del Pacte per la Diversitat Afectiva Sexual i d'Identitat de Gènere (DASIG)
- Grup impulsor de Terrassa Cooperativa 2020

Tots aquests espais troben el seu lloc a la plataforma digital Participa a Terrassa (basada en l'eina Decidim).

Dins del context propi de la ciutat de **Sabadell**, el 19 de març de 2019 (mandat 2015-2019), el ple municipal va aprovar per unanimitat de tots els grups amb representació política, el Pla Estratègic de Participació. Respecte aquest fet, cal assenyalar que, a banda de les diferents actuacions que el pla preveu, es va derogar el reglament dels Consells de Districte fins l'elaboració d'un nou reglament de Participació Ciutadana. En aquest context, l'ajuntament té previst realitzar un procés participatiu que té per objectiu la redacció i aprovació del nou reglament. Entre d'altres objectius, el reglament té previst donar cabuda a com s'organitzen els diferents espais de participació de la ciutat.

En aquests moments, malgrat que no hi ha un reglament, hi ha diferents espais on la ciutadania i les entitats de la ciutat, poden implicar-se en la decisió dels afers públics. Avui en dia existeixen consells sectorials, espais de trobada territorial, comissions de treball (seguretat, salut, temes concrets) i altres espais.

Els consells sectorials són els següents:

- Consell Assessor de Comerç
- Consell de Solidaritat i Cooperació
- Taula de Benestar Animal
- Consell d'entitats Ciutat i Escola
- Consell Escolar Municipal
- Consell Municipal de l'Esport
- Consell d'Infants
- Consell de Salut
- Consell d'Acció Social
- Taula de l'Aigua
- Taula de Sostenibilitat Urbana
- Taula del Rodal

Espais de trobada territorial: El funcionament d'aquests espais té una dinàmica diferenciada segons el districte. Tanmateix, se solen organitzar trobades de forma periòdica amb les entitats veïnals per tractar diferents temes que afecten als barris. En algun cas, com és la zona nord, hi ha "L'espai de trobada d'entitats del Districte 3" on no només es convoquen a les entitats veïnals, sinó a entitats de la resta d'àmbits.

Aquests espais no són formals, però signifiquen el punt de contacte entre

administració i entitats al territori on es copen problemàtiques, l'administració presenta els seus projectes i on es poden generar dinàmiques de treball entre administració i entitats, principalment veïnals.

En aquests moments, l'espai de trobada que es reuneix de forma regular és l'espai de trobada del Districte 3, que té unes característiques que poden ser aplicables a altres espais d'altres barris i/o districtes:

- Són convocats pel regidor/a de districte.
- L'equip tècnic del districte se n'encarrega de fer convocatòries i actes. A la vegada, reservar els espais presencials de trobada i tot el material logístic necessari.
- Hi assisteixen principalment les entitats veïnals, i com és el cas, entitats de diferents àmbits.
- S'hi tracten qüestions de diferent temàtica que des de l'equip tècnic del districte se n'ha de fer gestió i seguiment.

Comissions de treball: A cada Districte es solen celebrar diferents tipus de comissions en funció de les necessitats dels barris i/o districtes. Poden ser de temàtiques diverses i, a la vegada, tractar qüestions concretes. Per exemple, existeixen les Comissions de Seguretat on hi assisteixen els cossos de seguretat (Policia Municipal i Mossos d'Esquadra), comissions sobre salut, comissions de seguiment d'obres, etc.

A més, existeixen altres espais de participació estables:

- Pla Educatiu d'Entorn: Pla de coordinació i treball en xarxa per a vincular els centres educatius al territori i per a generar accions per a potenciar l'èxit educatiu a l'entorn on es vincula.
- Programa de Prescripció social i salut (PrSiS): La prescripció social és un mecanisme a través del qual professionals de la salut i pacients identifiquen junts activitats de la comunitat per millorar la seva salut i el seu benestar. Els objectius de la PrS són la provisió d'alternatives a l'atenció primària, l'augment de participació comunitària, la reducció de l'aïllament social i la millora de la salut mental positiva així com la qualitat de vida dels pacients.
- Espai transversal dels Merinals: Al barri de Merinals, un cop al mes, es du a terme una coordinació d'agents de diferents serveis i

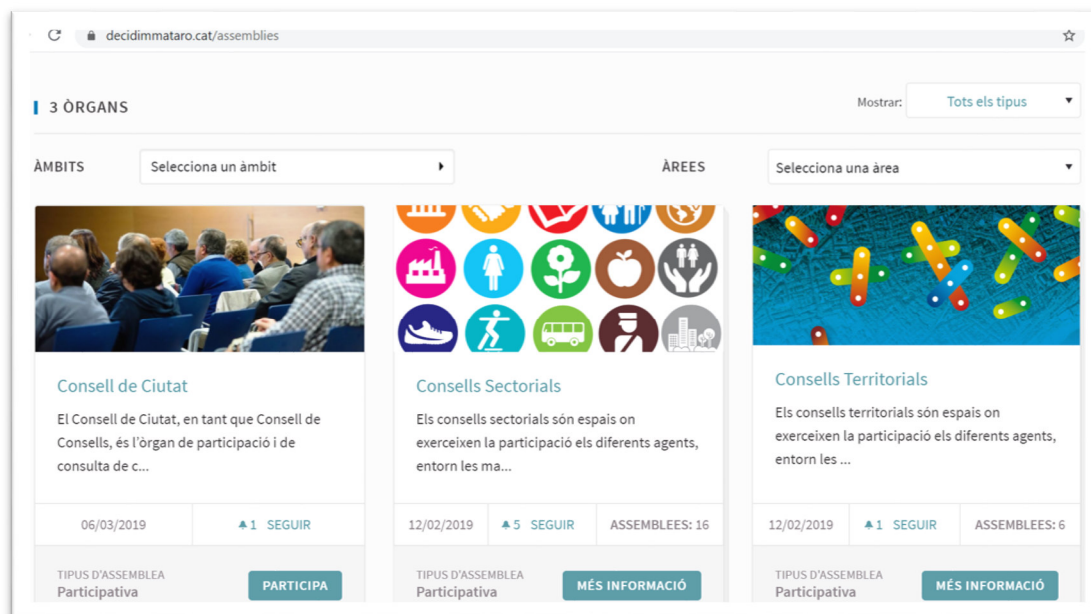

administracions que treballen al barri. La idea es poder compartir coneixements i experiències i buscar dinàmiques conjuntes per millorar i fomentar altres hàbits dels infants, de la joventut i de la ciutadania en general, així com impulsar i dinamitzar el teixit social del barri.

Mataró compta amb un Consell de ciutat, 6 Consells Territorials (Consell del Camí de la Serra, Cirera, Molins i Vista Alegre, Consell del Centre, l'Eixample i l'Havana, Consell de Cerdanyola, Consell de Pla d'en Boet i Peramàs-Esmandies, Consell de Rocafonda, el Palau i l'Escorxador, Consell de Via Europa i La Llàntia) i 16 Consells Sectorials, segons figura a la web municipal:

- Consell Municipal de Benestar Social
- Consell Municipal de Consum
- Consell Municipal de Cultura
- Consell Escolar Municipal
- Consell Municipal d'Esports
- Consell Municipal d'Igualtat, Feminisme i LGTBI
- Consell Municipal de la Gent Gran
- Consell Municipal de Joventut
- Consell Municipal de Medi Ambient
- Consell Municipal de Mobilitat
- Consell Municipal del Patrimoni Arquitectònic i Ambiental
- Consell Municipal de Promoció Econòmica
- Consell Municipal de Salut Pública
- Consell Municipal de Seguretat i Convivència
- Consell Municipal de Solidaritat i Ciutadania Global
- Consell Assessor Urbanístic de Mataró

A la plataforma Decidim també s'exposa la informació de cada Consell (convocatòries, actes i documents de treball).

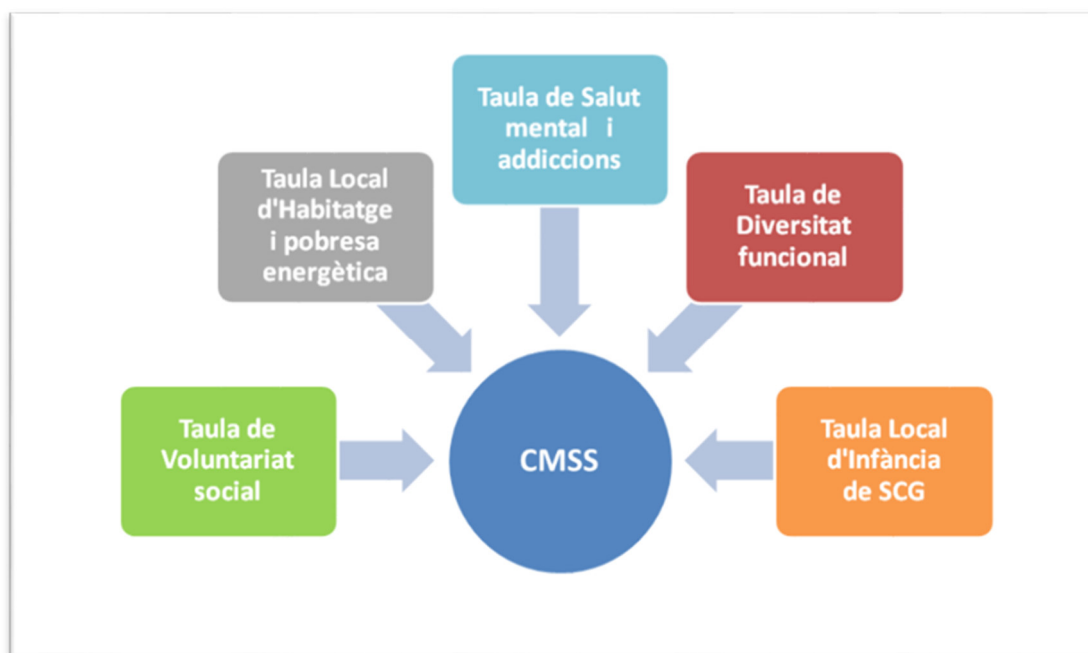

Santa Coloma de Gramenet organitza els seus òrgans de participació en dos grans blocs: Fòrums Ciutadans i Consells Sectorials. El Fòrum Ciutadà es realitza associat a alguna temàtica estratègica de ciutat. Els darrers dos Fòrums van ser destinats a la realització del PAM 2016-2019 (Fòrum estratègic ciutadà - Santa Coloma 2025) i al Pla de Mobilitat del 2015.

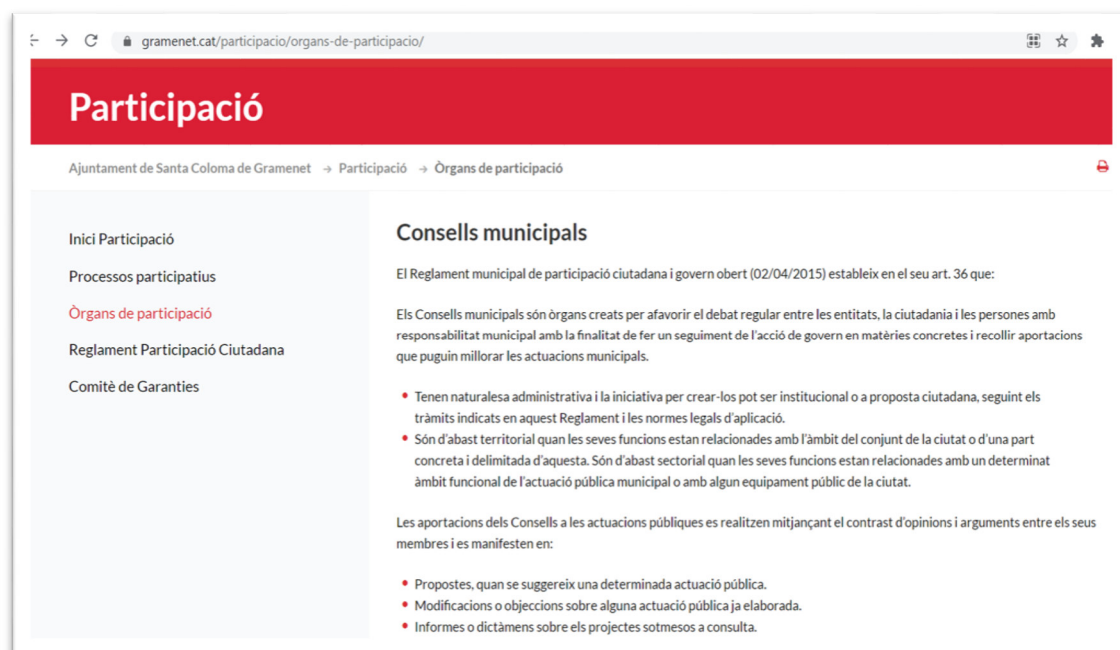
Els Consells Sectorials són quatre (Consell Municipal de Serveis Socials, Consell Escolar Municipal, Consell de les Dones i Consell de Cooperació), i poden tenir Taules de Treball associades, com en el cas del Consell Municipal de Serveis Socials

El Consell de Dones per a la Igualtat dona cabuda a quatre comissions: la Comissió per al 8 de Març, la Comissió de Salut i Gènere, la Comissió d'Actuacions en contra de la Violència i la Comissió per la Recuperació de la Memòria Històrica de les Dones. Segons la web municipal, aquestes comissions es reuneixen entre 2 i 4 cops l'any.

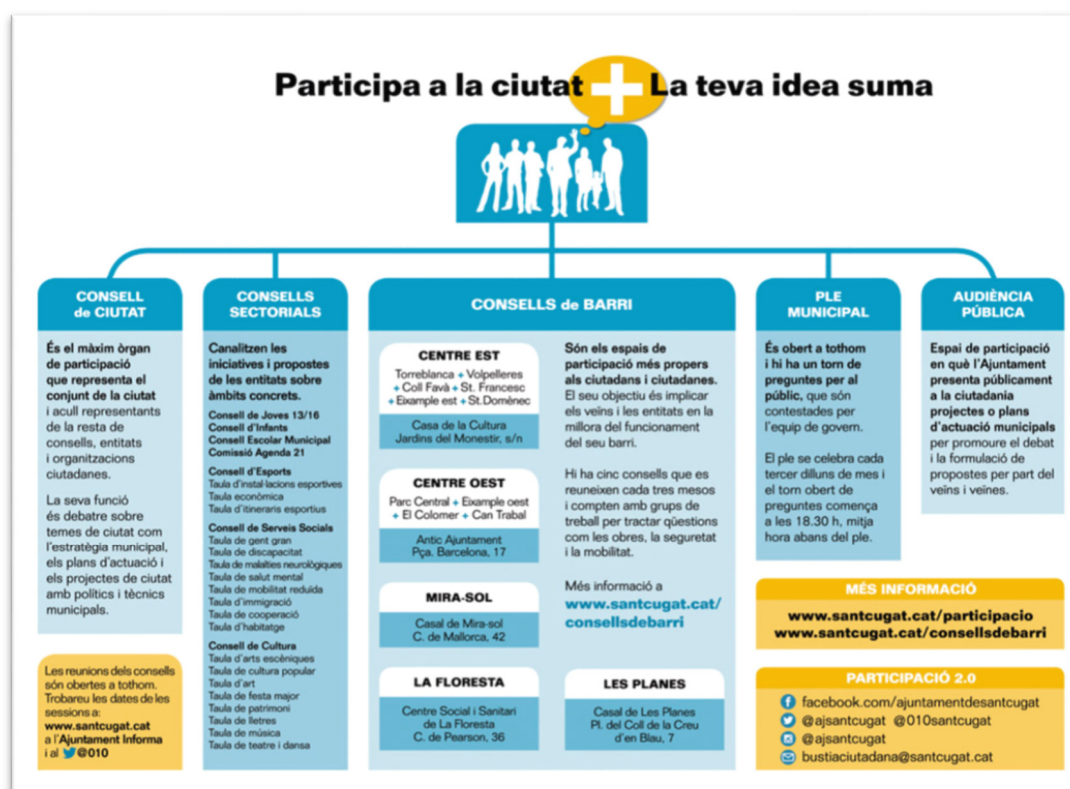
El Consell de Cooperació i Solidaritat té una Comissió de treball per a les Jornades per la Pau i la Cooperació, una Comissió d'Ajut humanitari i d'Emergència i una Comissió de subvencions a més d'altres possibles comissions puntuals que es puguin crear.

El pot visualitzat tota la informació actualitzada a la pàgina web de l'Ajuntament:

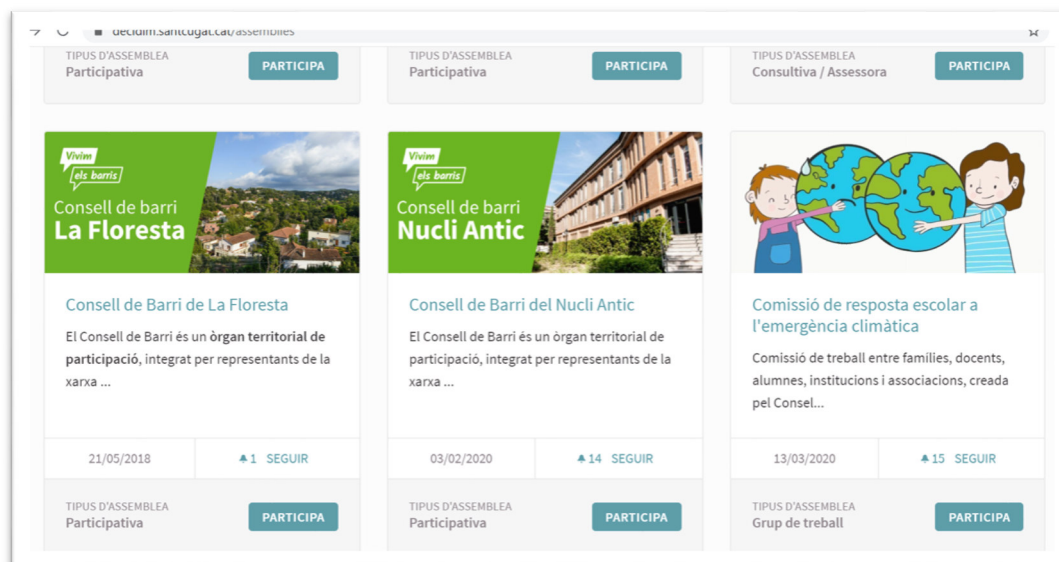

Sant Cugat del Vallès estructura els òrgans en el Consell de Ciutat, 6 Consells de Barri (Mira-sol, Centre Est, Centre Oest, La Floresta, les Planes i Nucli Antic-de nova creació-) i 7 Consells Sectorials (de Joves, d'Infants, Escolar, d'Agenda 21, d'Esports, de Serveis Socials i de Cultura), amb Taules de treball associades a alguns d'ells (com es pot observar al quadre següent):

Durant el 2019 es va repensar el paper dels Consells de Barri per al període 2019-2023, i han assolit més protagonisme en la definició de les línies estratègiques de cada barri (Programa de barri) i en la gestió del Pressupost Participatiu de Barri i els projectes que se'n deriven.

D'altra banda, l'Ajuntament disposa de la plataforma Decidim, on s'exposa informació sobre els Consells i Taules actives:

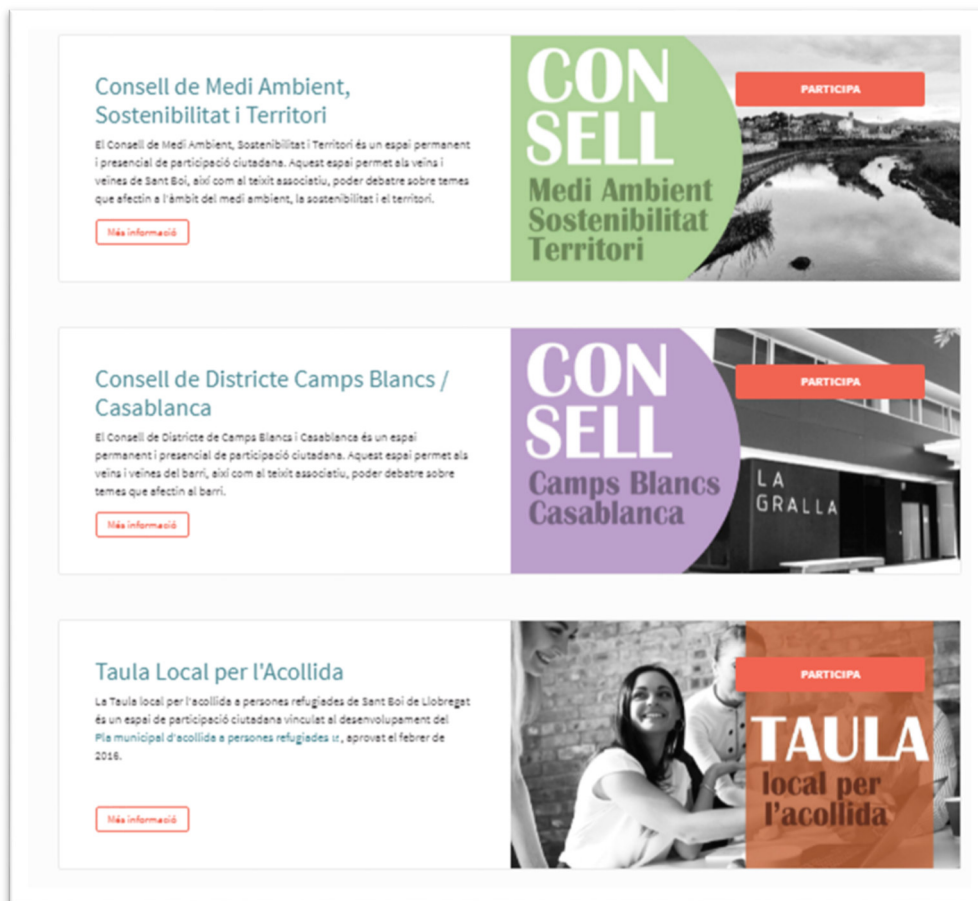
Sant Boi de Llobregat distribueix els seus òrgans de participació en dos àmbits: el sectorial i el territorial.

En el primer trobem els consells de Cooperació, Solidaritat i Pau, el d'Agricultura, el d'Infants i Adolescència, l'Escolar, el de Medi Ambient, Sostenibilitat i Territori, i el de Dones; i les taules, com la Taula local per l'Acollida, la de Salut Mental, la de Salut Comunitària, la de Comerç i la de Transició Energètica i Hídrica.

En el territorial trobem els quatre consells de Districte: Ciutat Cooperativa i Molí Nou, Marianao, Centre i Vinyets - Molí Vell i el de Camps Blancs i Casablanca.

L'Àrea de Participació va endegar, al 2018, un procés per repensar els òrgans de participació. La Diputació de Barcelona va dedicar un monogràfic de la publicació *Periscopi* per reflexionar sobre aquest procés de canvi (<https://www.diba.cat/web/participacio/periscopi>).

Actualment, tots els òrgans poden tenir un espai a la plataforma Decidim del municipi:

El **Prat de Llobregat** va realitzar un Pla Director de Participació Ciutadana al 2018. Davant els canvis previstos en l'alcaldia derivat de les eleccions del 2019, les instàncies municipals van decidir posposar el debat en profunditat sobre la modificació d'òrgans de participació municipal. No obstant això, al nou reglament de participació del 2019 es van introduir alguns canvis significatius: la limitació de perfils polítics als òrgans, a través de la introducció de paràmetres de proporcionalitat entre perfils polítics i ciutadania, i la possibilitat de crear una vicepresidència rotativa per part de les entitats membres dels consells.

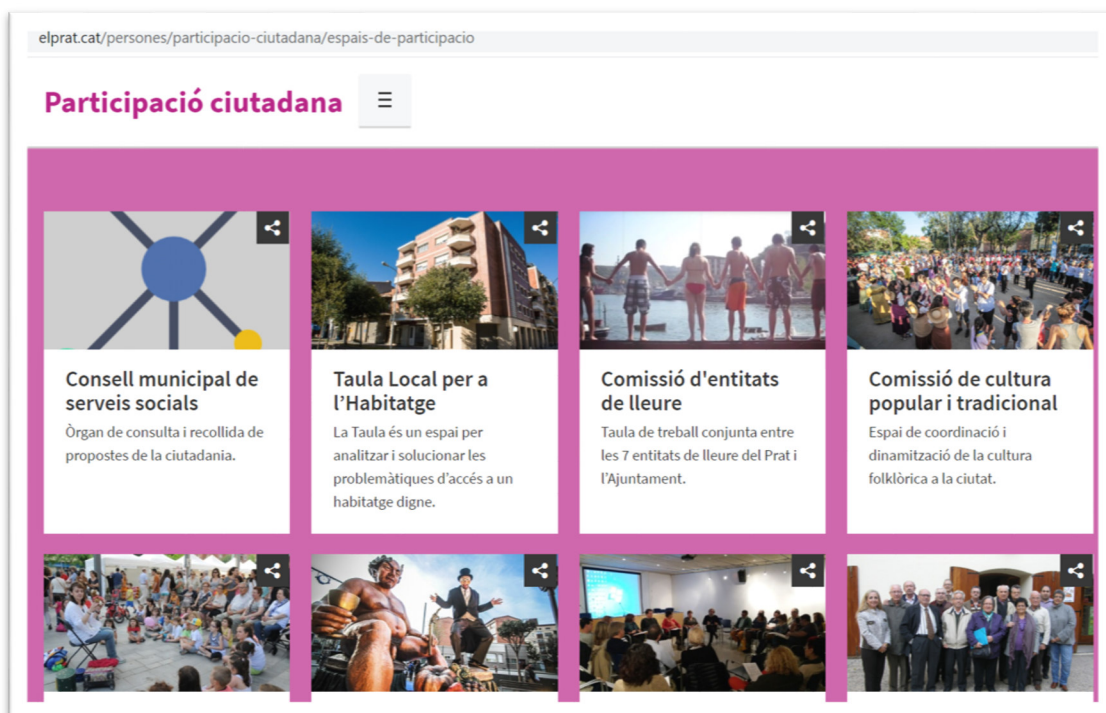
A principis del 2020 es va començar a organitzar un grup o Taula de coordinació tècnica dels Consells municipals a proposta de l'Àrea de Participació Ciutadana. Actualment, està previst fer un treball participatiu amb una consultora externa per tal de conformar les regles de funcionament del

grup tècnic i acompanyar-lo, durant els propers anys, en la coordinació i millora de la transversalitat dels Consells locals.

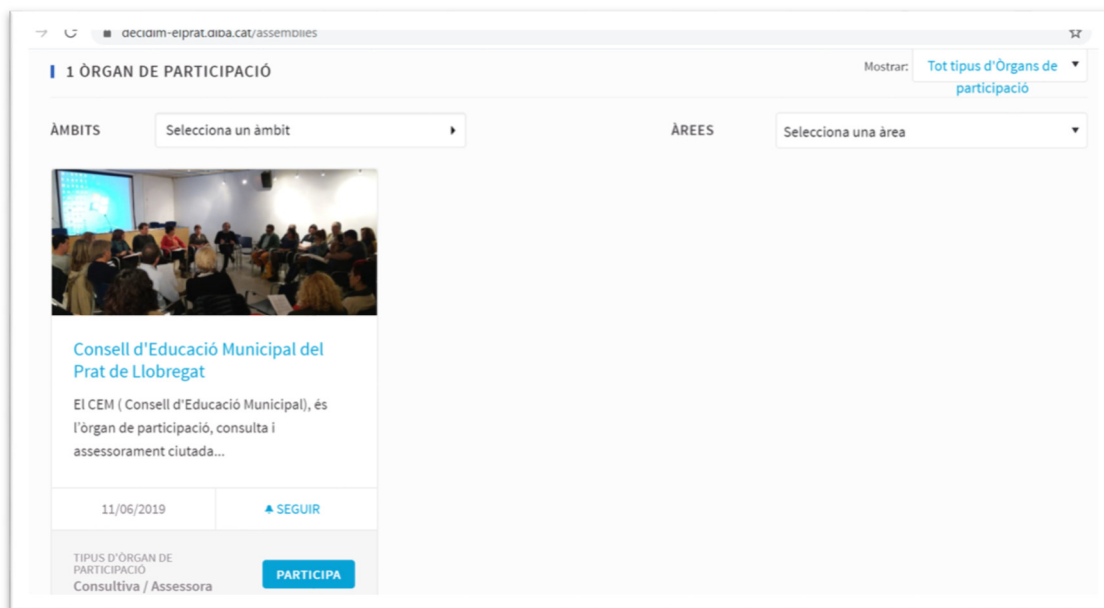
Actualment hi ha 17 espais de participació estable, als que s'han de sumar el Consell de Mobilitat i el Consell de Protecció Civil, que encara no tenen fitxa web, i en breu el Consell de l'Esport i el Consell de l'Economia Social i Cooperativa (en aquest cas canvia de Taula a Consell).

Una de les altres característiques dels espais de participació estables del Prat és que totes són sectorials, no hi ha consells per barris/districtes o de Vila. Els Consells Sectorials són vuit: el de Serveis Socials, Educació, Gent Gran, Dones del Prat, Comerç, Joventut, Persones amb Discapacitat i Salut.

A més, existeixen tres Taules de treball (Taula Local per l'Habitatge, Taula Comunitària i Taula de Nova Ciutadania), així com quatre Comissions (d'Entitats del Lleure, de Cultura Popular i Tradicional, El Prat Solidari i de Carnaval). Finalment es fa referència a un òrgan anomenat "Festival Jove AltraVeu".

El Prat de Llobregat compta amb la plataforma Decidim des del 2019, on es pot llegir informació sobre una convocatòria del Consell d'Educació. L'ús de la Plataforma per als òrgans de participació és, però, molt inicial.

Com a programa de Participació no s'organitza cap consell o espai estable de participació, però des de fa dos anys es va iniciar un espai de treball i coordinació amb tots els referents de consells municipals. Aquest espai serveix per compartir informació/neguits/necessitats/eines en relació a la dinamització i gestió dels consells. Arrel d'aquest espai, es va fer formació a tots els referents, de facilitació i de la Plataforma de participació, ja que el grau d'implementació de la plataforma en els òrgans estables de participació és molt dispar. La idea és reactivar els espais i generar agendes conjuntes.

Granollers compta al seu web municipal amb un apartat destinat a la informació sobre el seu sistema de Consells, on es destaca les seves funcions genèriques de manera simple i pedagògica:

Consells de participació

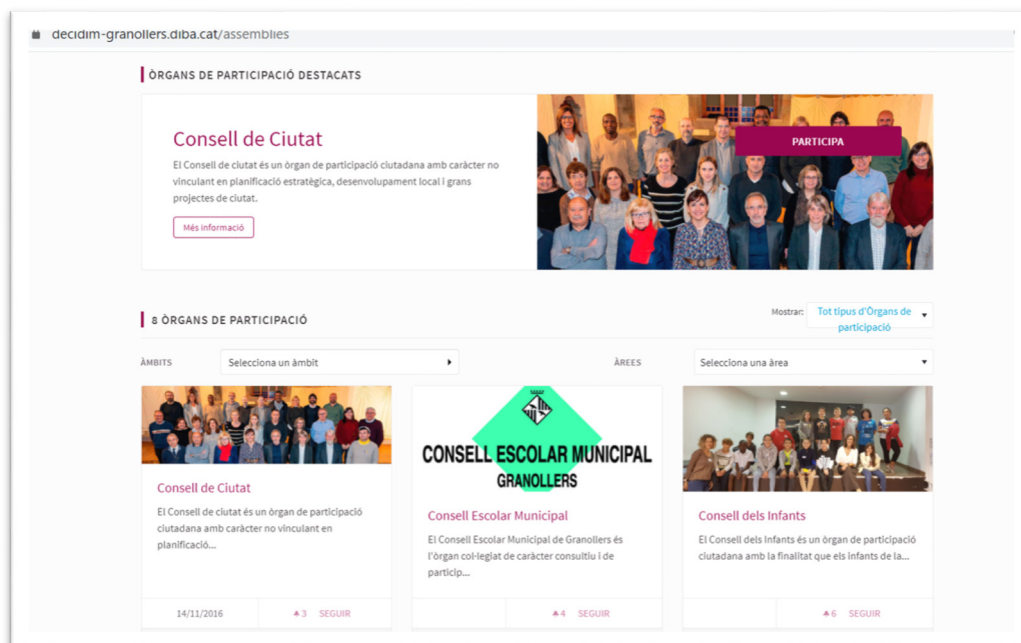
Els consells de participació són òrgans de participació que permeten la **trobada regular entre la ciutadania i/o les seves entitats i l'Ajuntament**, per debatre i compartir opinions i propostes sobre actuacions municipals. El seu objectiu és facilitar la participació ciutadana en l'àmbit de més proximitat.

LES SEVES FUNCIONS

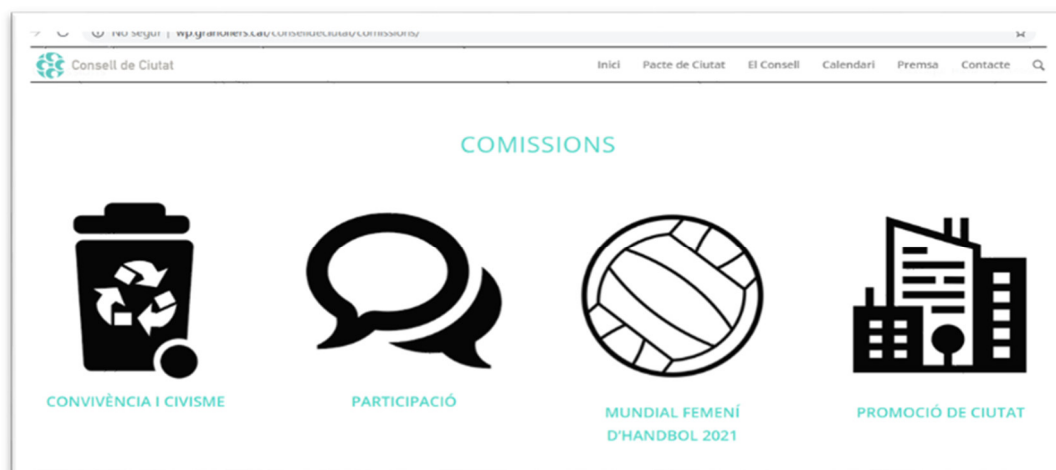

Aquests òrgans s'estructuren en: Consell de Ciutat, Consell territorial (el del Poble de Palou), 22 Consells Sectorials i 9 altres espais de participació estable. Alguns òrgans sectorials són: el Consell de Formació Professional i l'Ocupació, el Consell Econòmic i Social, la Taula de Seguiment del Pla Jove o el Consell Directiu del Pla Estratègic de Granollers. Entre els altres espais de participació estables es troben les Comissions de Seguiment d'Obres i les Juntes dels Centres Cívics.

Actualment s'està actualitzant la plataforma de participació per tal d'exposar la informació referent als consells:

Tot i així, l'Ajuntament disposa d'una web municipal on s'exposa informació bastant completa sobre el contingut dels òrgans, amb informació de convocatòries, normativa, actes de les sessions, composició dels membres, documentació associada als temes tractats, comissions que comprèn cada òrgan i notícies associades a les seves decisions. A continuació es mostra un exemple de les Comissions generades, en aquest cas dins del Consell de Ciutat:

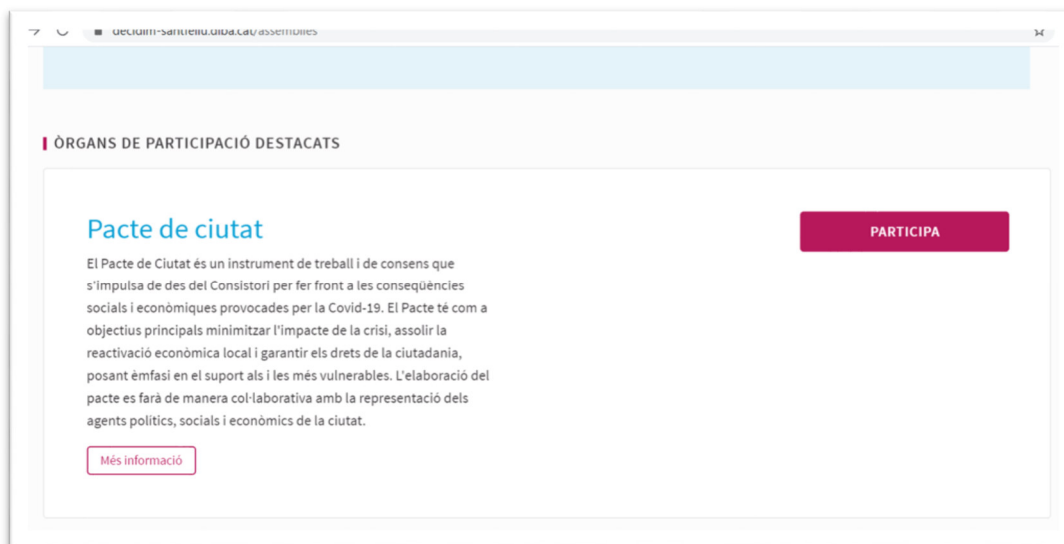
L'Ajuntament de **Sant Feliu de Llobregat** compta amb 14 consells sectorials, molts d'ells a l'espera de constituir i implementar després de l'elaboració del nou Reglament de Participació ciutadana i Col·laboració al 2019. El reglament, innovador, proposa també la creació d'un Fòrum de ciutat (una versió més desenvolupada del Consell de Ciutat). Aquest projecte està a l'espera de ser desenvolupat un cop passada la situació excepcional derivada de la pandèmia de la COVID-19.

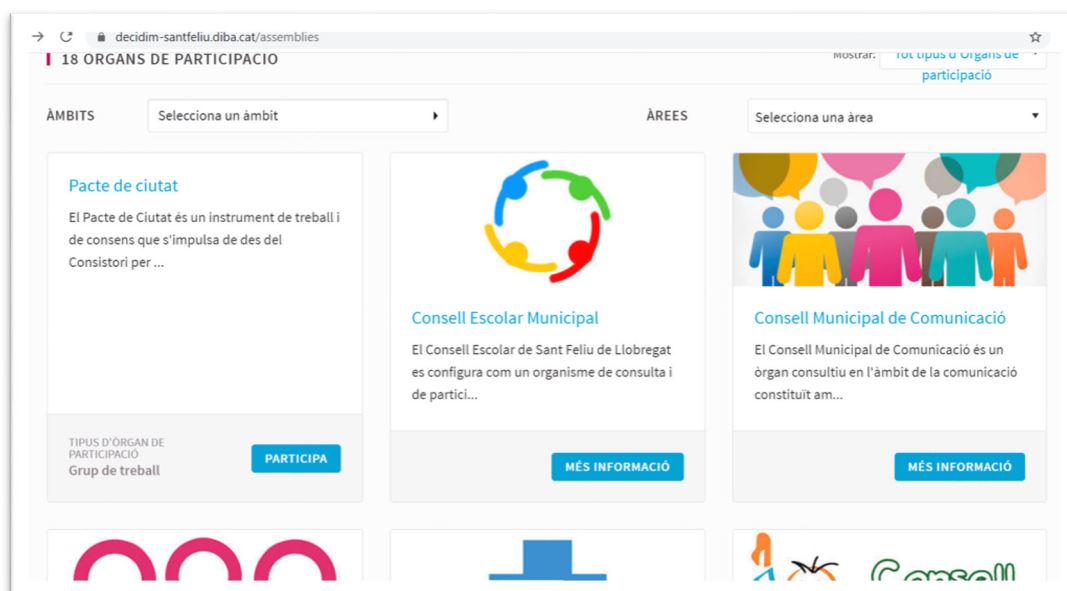
En el marc de l'actual legislatura, l'ajuntament té com a repte la creació dels Consells de Barri, projecte que es troba ja en marxa.

Com a resultat de la situació d'emergència excepcional, es crea el Pacte de Ciutat, un procés participatiu que té per objectiu definir quines accions s'han de posar en marxa per poder afrontar i sortir més ràpidament de la situació de crisi. Aquest procés s'ha quedat constituït com a una Taula de Treball, ja que el document final del pacte és un Pla de Ciutat.

Tant els Consells Sectorials com el Pacte de Ciutat troben el seu espai a la plataforma digital Decidim Sant Feliu de Llobregat.

A més, en aquesta plataforma es poden visualitzar també els altres òrgans actius al municipi:

Les properes actuacions a dur a terme per l'equip tècnic municipal es centren actualment en constituir els Consells de Barri, impulsar el desplegament del reglament per tal d'actualitzar els consells sectorials (a dia d'avui ja han iniciat l'actualització del Consell de cultura i el Consell de els dones) i dur a terme el primer Fòrum de ciutat.

Sant Adrià del Besòs va revisar el seu reglament de participació ciutadana al 2018. En la revisió del Reglament existia la voluntat de millorar els Consells municipals. Una de les eines que proposava per fer-lo era crear un espai de coordinació intern entre els diferents Consells. La finalitat d'aquest espai és el coneixement mutu dels treballs que realitzen els Consell que permeti una major eficiència, transversalitat i cooperació mútua entre serveis i entre els propis Consells.

A la web municipal s'esmenen dos Consells Territorials, impulsats en els darrers anys, encara pendents d'activació: el Consell del Barri del Besòs i el Consell del Barri de Sant Joan Baptista. A la diagnosi del procés de creació del Reglament efectuada es feia referència a la necessitat d'estendre aquest instrument a tots els barris.

Els Consells Sectorials actius son cinc: Accessibilitat, Dona, Escolar, Medi Ambient i Solidaritat. A la web municipal també figuren taules de treball associades al Comerç i locals d'oci per treballar les ordenances (2011), i una Comissió del Front Litoral (2015-2016). En el marc de la Comissió del Front Litoral, durant els anys 2018 i 2019 va tenir lloc un procés participatiu previ a l'aprovació inicial del PDU de les tres xemeneies que va organitzar el Consorci de Besòs, com a ens integrant del Departament de Territori i Sostenibilitat, els ajuntaments de Sant Adrià de Besòs i Badalona.

Montcada i Reixac, per últim, compta amb nou Consells Municipals, tots els sectorials:

- Consell de Serveis Socials
- Taula de Discapacitat
- Consell d'adolescents
- Consell de Dones
- Consell Escolar

- Consell de Comerç
- Consell d'Infants
- Comissió Municipal de Patrimoni Cultural
- Consell de Civisme i Convivència

Aquest últim Consell, que es va crear el 24 de novembre passat, sí que té un espai en la plataforma Montcada Participa.

4. ORGANITZACIÓ DE LES SESSIONS

4.1. Número de sessions, canal i calendari executat

El Grup de Treball es va reunir durant els mesos febrer a març de 2021 i totes les sessions es van dur a terme de manera virtual a través de la Plataforma Teams.

En total, es van desenvolupar 3 sessions, els dies 18 de febrer, i 4 i 18 de març. Cadascuna de les sessions va tenir una durada de 2 hores i es va dur a terme durant el matí (en horari 10.00 a 12.00hs).

4.2. Continguts i estructuració de cada sessió

Durant les sessions, es van treballar les següents temàtiques:

Sessió 1:

Tema: Entre la autonomia i la coordinació dels òrgans estables de participació.

En aquesta sessió es va reflexionar sobre la necessitat de convertir els òrgans en espais de cocreació, amb un major grau de cogestió i autonomia; però també sobre la necessitat de generar vincles entre ells en un espai comú de coordinació, per aprofitar aprenentatges, generar sinèrgies i evitar duplicitats. Es podria anar cap a un model xarxa, amb més autonomia dels nodes i, a la vegada, més interrelació entre ells?

Objectius de la sessió:

- Contextualitzar als i les participants sobre els temes que ja es van reflexionar a la Diputació de Barcelona en altres contextos (grup de treballs, publicacions...).
- Esbrinar en quin sentit les recomanacions de la Diputació de Barcelona han estat útils per repensar els consells i gestionar el canvi, i veure fins a quin punt

“pesen” les inèrcies del passat.

- *Obrir el debat sobre la necessitat de donar major autonomia als membres dels consells i d'establir, al mateix temps, espais de coordinació.*
- *Recollir les febleses del tema en l'actualitat així com les oportunitats (diagnosi).*
- *Recollir les propostes de millora en termes de propostes concretes o generació de categories o criteris d'actuació futurs.*

Sessió 2:

Tema: La incorporació dels **canals virtuals** als òrgans de participació i la seva **hibridació** amb els espais presencials.

En aquesta sessió es va treballar sobre com incorporar els canals virtuals a la participació realitzada a través dels òrgans, i també sobre com dialoguen aquests espais amb les sessions presencials.

Objectius de la sessió:

- *Contextualitzar el tema entre els/les participants: què s'ha fet fins ara?*
- *Introduir en debat sobre la relació presencial – virtual en els òrgans.*
- *Recollir les febleses del tema en l'actualitat així com les oportunitats (diagnosi).*
- *Recollir les propostes de millora en termes de propostes concretes o generació de categories o criteris d'actuació futurs.*

Sessió 3:

Tema: Com augmentar la **incidència i l'impacte** dels òrgans de participació.

Dins d'aquest apartat, es va debatre sobre la importància de la comunicació i de la inclusivitat com a elements fonamentals d'incidència política. A més, es van recuperar els temes tractats en les dues sessions anteriors (autonomia, coordinació, espais virtuals-presencials) per incorporar-los al debat sobre l'impacte.

Objectius de la sessió:

- *Obrir el debat sobre la comunicació i la inclusivitat als òrgans.*
- *Recollir les febleses i les oportunitats (diagnosi).*

- *Recollir les propostes de millora.*
- *Resumir tot el què s'ha tractat a les sessions, estructurant la informació entorn a l'impacte dels òrgans.*
- *Reflexionar sobre les variables d'impacte (incloent aquelles que falten).*

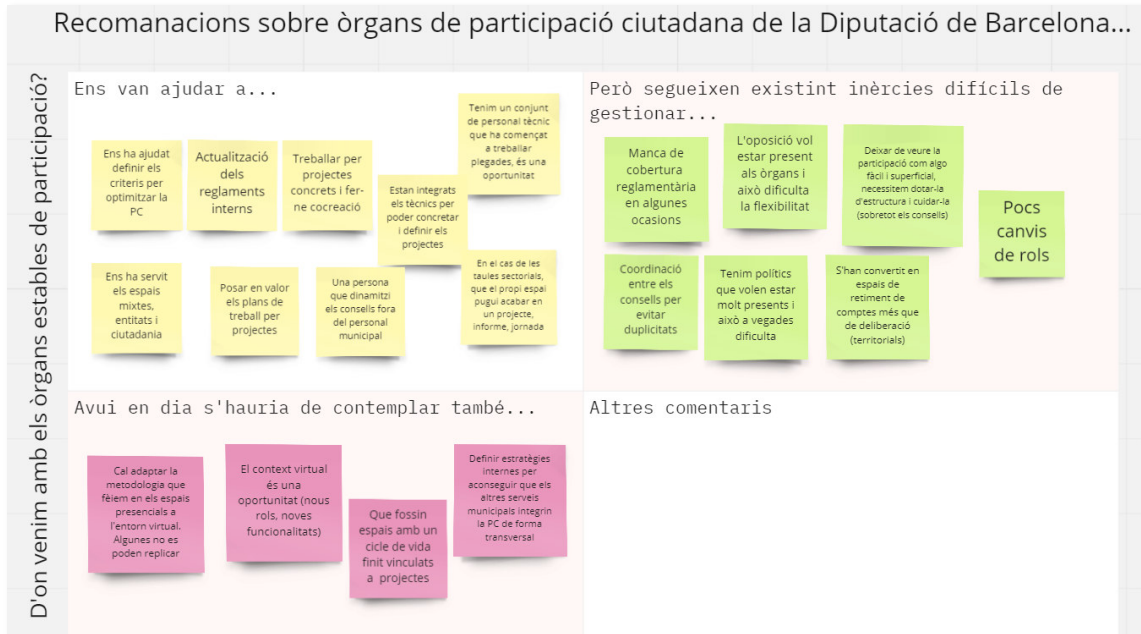
5. CONTINGUTS TREBALLATS A LES SESSIONS

5.1. Resum de la primera sessió

A l'inici de la sessió, les persones participants van expressar els reptes municipals respecte als òrgans estables de participació. Els més esmentats es referien a la necessitat de:

- Alinear els objectius i continguts dels diferents òrgans per evitar duplicitats.
- Redefinir i ordenar els òrgans ja existents unificant criteris de creació, manteniment i funcionament.
- Crear mecanismes de coordinació entre òrgans.
- Tornar a dinamitzar òrgans que han quedat paralitzats en el marc de la pandèmia.

Al primer panell de dinamització, es van recollir les opinions dels i de les participants sobre les recomanacions de la Diputació de Barcelona sobre òrgans de participació, en els darrers anys.

En aquest sentit, s'ha de destacar positivament la **utilitat de les recomanacions** realitzades en diferents sentits:

- ✓ En l'orientació de criteris per a la creació i estructuració d'òrgans, per tal de generar una certa ordenació d'aquests espais.
- ✓ En l'estímul a la reformulació dels reglaments interns dels òrgans.
- ✓ En l'estímul i la posada en valor del treball per projectes, en el marc dels òrgans.
- ✓ En la visibilització i integració dels rols tècnics (municipals i/o externs de suport) de dinamització en aquest espais.
- ✓ En l'orientació cap a resultats concrets en el marc dels òrgans.
- ✓ En la proposta d'obertura dels espais a altres col·lectius i/o persones a títol individual.
- ✓ En la visió global dels òrgans, que ha ajudat a començar a treballar de forma més coordinada entre espais.

Tot i així, va quedar palès que algunes sinèrgies son difícils d'aturar:

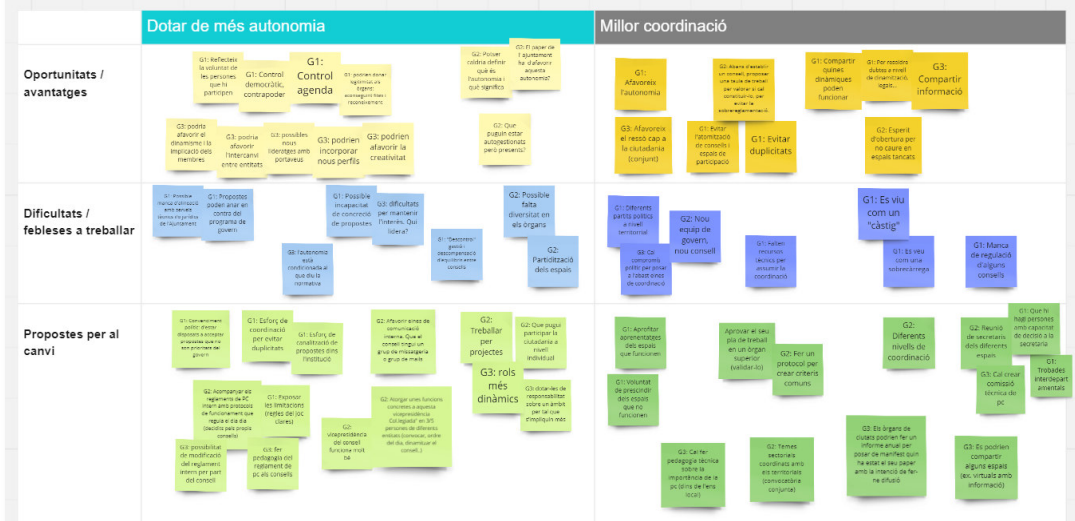
- ! La manca de cobertura reglamentària davant d'alguns canvis o necessitats de canvi dels òrgans. Els reglaments mantenen una certa rigidesa en alguns casos que no permet adaptacions necessàries en el funcionament dels òrgans.
- ! Alguns, per contra, demanen una major estructuració dels òrgans, que contribueixin a dotar de sentit i valor als espais estables de participació.
- ! La presència dels perfils polítics tendeix a tenir massa pes en termes quantitatius. Allò tendeix a reproduir dinàmiques més pròpies d'un ple municipal que d'un òrgan ciutadà de deliberació, amb dinàmiques rígides de participació.
- ! Els òrgans segueixen sent espais més informatius o de retiment de comptes que llocs de deliberació.

Avui en dia, a més, s'haurien de contemplar alguns aspectes que resulten ja molt rellevants en el nou context en què vivim:

- + L'adaptació a entorns virtuals, el què obre noves oportunitats a nivell de funcionament, rols i dinàmiques dels òrgans estables.
- + La visió transversal i coordinada d'aquests espais, per tal de generar sinèrgies i evitar duplicitats.
- + La possibilitat de contemplar aquests espais com a finits i vinculats a projectes. Hauria de ser més fàcil tancar un òrgan que ja ha complert la seva funció o què no pot acabar de definir-la.

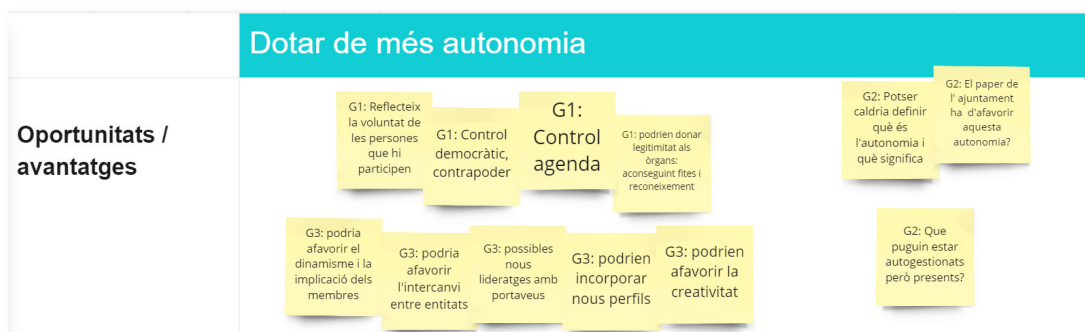
A través del segon panell, es va reflexionar sobre la necessitat i viabilitat d'implementar canvis en els òrgans estables de participació, que vagin a favor d'una major autonomia i d'una millora de la coordinació entre espais.

Més autonomia i millor coordinació per als espais estables de participació: té sentit? com ho aconseguiríem?

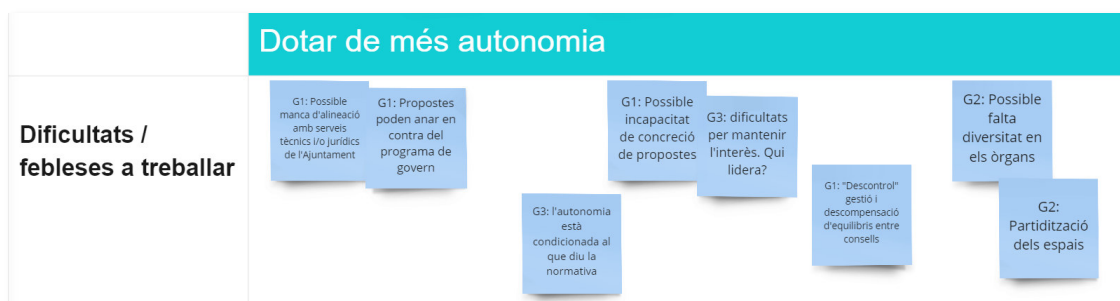
Dotar de més autonomia

Els **avantatges** esmentats i recollits en el panell es refereixen bàsicament a la major capacitat d'assumir la funció de control democràtic i a la possibilitat de generar dinàmiques de treball més flexibles i menys institucionals. Un dels grups plantejava la pregunta de què significa aconseguir més autonomia, i de si és l'ajuntament qui hauria d'afavorir-la. La normativa obliga als espais estables de participació a comptar amb representació de l'Administració, però quina és, llavors, la funció que haurien de tenir els o les representants de l'administració en aquells espais, si es fomenta l'autonomia? Més endavant es proposen algunes respostes.

En tot cas, segons els i les participants, dotar d'una major autonomia podria augmentar la legitimitat d'aquests espais, visibilitzar la voluntat dels seus membres a través d'un major control de l'agenda i un espai més deliberatiu, obrir-los a noves idees o propostes i deixar pas a nous lideratges en el marc de la ciutadania. També podria afavorir l'interès i la implicació de les persones que en formin part, i un major intercanvi i comunicació directa entre els i les membres.

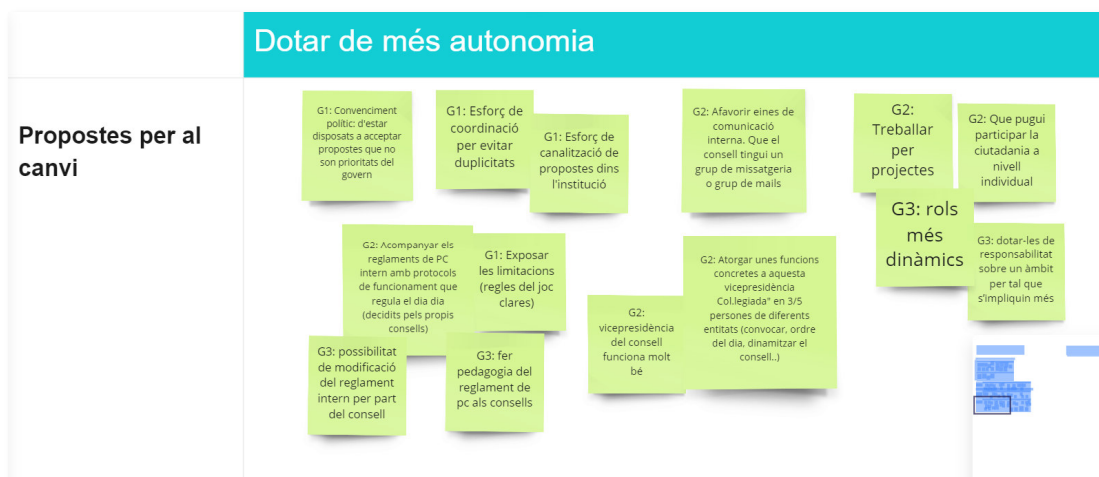
Entre les **difficultats**, una major autonomia dels espais estables podria generar una manca d'alineació amb serveis tècnics o jurídics municipals, i també amb el programa de govern. A més, es destaquen alguns neguits associats a l'autoorganització de la societat civil (incapacitat per concretar propostes, per dinamitzar les sessions, un cert descontrol en la gestió de les trobades...). Per últim, es fa referència a alguns neguits que també es donen en els actuals espais de participació: possible "tancament" (falta de diversitat o representativitat) i partidització dels espais. En tot cas, l'autonomia està condicionada per la normativa vigent, i per tant, també a nivell legal existeixen certes limitacions.

Les **propostes per al canvi** son variades i moltes d'elles intenten donar resposta a les dificultats o aprofitar les oportunitats esmentades. Destaquen 4 grups de propostes:

- + Les que fan referència a la **normativa** i la definició de les regles de funcionament.
- + Les que aposten per mantenir les disposicions normatives actuals però introduint una **vicepresidència col·legiada**.
- + Les relatives a la **comunicació** amb la institució local i entre les persones membres dels òrgans.

- + Les que posen l'accent en algunes *millores substancials*: objectius, treball per projectes, inclusió i dinamització de les sessions.

Una qüestió rellevant és veure fins a quin punt es pot flexibilitzar la *normativa* per aprofundir en el grau d'autonomia dels òrgans estables de participació i esbrinar, en tot cas, els límits imposats per la llei. Una vegada clars, es podrien repensar els reglaments interns dels òrgans de manera col·lectiva i tornar a definir les bases de funcionament de manera consensuada.

Un dels canvis rellevants per donar més autonomia a la ciutadania representada dins dels òrgans podria ser constituir una *vicepresidència col·legiada*, representada per entre 3-5 persones de diferents entitats, amb funcions diverses com convocar, establir l'ordre del dia o dinamitzar les sessions del consell, entre d'altres.

A banda d'incorporar aquesta proposta, s'aposta per fer un esforç en la *comunicació* entre els i les membres dels òrgans i els representants institucionals, establint protocols clars de canalització d'idees i propostes que surtin de l'òrgan autònom. D'aquesta manera es podrien ajustar les expectatives i la deliberació produïda en el marc dels òrgans a la viabilitat tècnica-jurídica de l'ens local i a les limitacions establertes per l'equip de govern en el marc del seu programa.

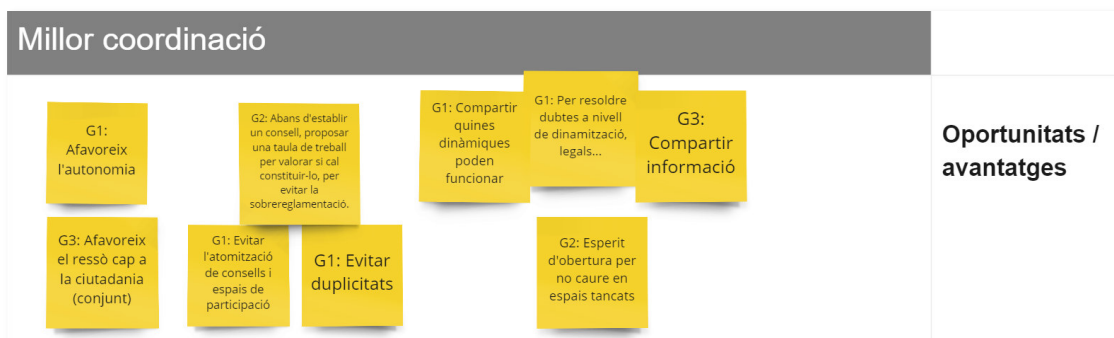
La millora de la comunicació també hauria d'estendre's a les persones membres dels òrgans, a través de canals en línia que els permeti estar connectats més enllà de les trobades puntuals realitzades.

Per últim, es remarca la importància de dotar de *millores substancials* en el funcionament dels òrgans, a través del treball per projectes o la dinamització planificada dels espais. Els rols en dinamització podrien ser més diversos, assumint-se de manera rotativa entre els i les membres dels òrgans. D'altra banda, per generar més implicació es proposa donar-los de responsabilitats concretes sobre un objectiu específic o àmbit de treball, definit de manera consensuada entre les institucions locals i l'òrgan estable.

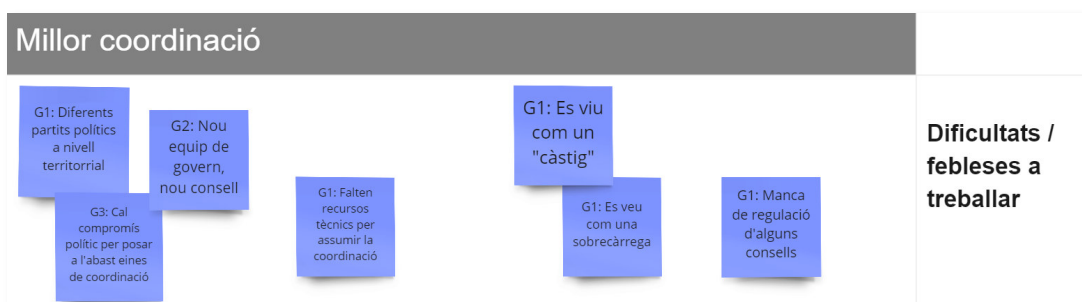
Millorar la coordinació

La coordinació dels espais estables de participació podria generar algunes **oportunitats**. A continuació s'exposen les esmentades:

- Es podrien *evitar duplicitats* en el tractament d'alguns temes d'interès per a la ciutadania i que s'estiguin debatent en més d'un òrgan de participació, ja que es contribuiria a una visió més general dels temes abordats en els diferents espais de participació.
- *Afavoriria l'obertura* dels òrgans des de diferents perspectives: incorporant visions des d'altres especialitats i per part d'altres col·lectius, no integrats en el propi òrgan.
- Es podria *evitar la creació de nous òrgans innecessaris* per a la ciutadania, descarregant a l'administració local d'un excés de reglamentació i espais de negociació.
- *Afavoriria el ressò* dels òrgans cap a la ciutadania, si es fes una comunicació conjunta dels temes que s'estan tractant en els diferents espais, els acords i/o reptes que s'estan assumint, les formes de participar per part de la ciutadania encara no implicada, etc.
- *Multiplicaria la capacitat d'aprenentatge* generada en els diferents espais, compartint la informació del què ha funcionat i la reflexió sobre el perquè, sobre com obrir els espais a la participació d'altres col·lectius, sobre dinàmiques de participació útils, sobre aspectes legals a tenir presents, etc.

Les **difficultats** esmentades per millorar la coordinació se centren bàsicament en 4 aspectes fonamentals: la voluntat o coordinació política, la manca de personal tècnic que pugui assumir la seva presència en els espais de coordinació, els neguits sobre el temps destinat a aquests espais i la manca de regulació homogènia dels espais estables de participació.

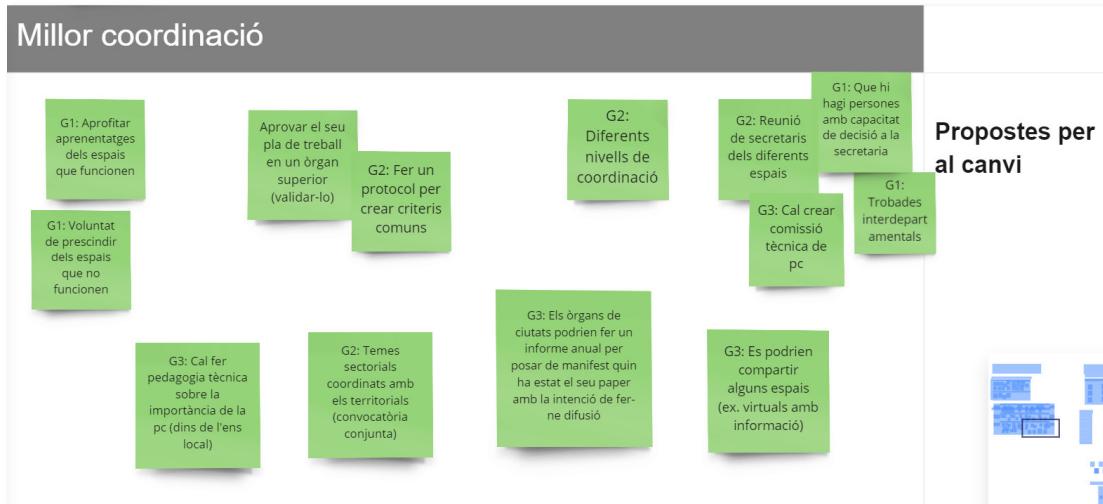
En efecte, la *voluntat política* de treballar coordinadament en el marc dels òrgans estables de participació s'esmenta com un punt rellevant, ja que suposa mobilitzar recursos i sensibilitzar al quadre tècnic de comandaments i a altres perfils tècnics, orientats al treball conjunt. En alguns òrgans territorials existeix una complexitat afegida: diversitat de partits governant a nivell de districte. En altres casos, s'associa la creació d'un nou consell municipal a un equip de govern, el que dificulta la seva autonomia i coordinació posterior amb d'altres espais de participació estables.

Un altre neguit comentat es refereix als *recursos tècnics* necessaris per a la realització dels espais de coordinació. Normalment s'associen amb la pèrdua de temps i amb l'adjudicació de tasques suplementàries i no necessàries. En definitiva, la coordinació entre òrgans es percep a nivell tècnic com una sobrecàrrega de feina.

D'altra banda, va aparèixer, com a neguit, la *manca d'homogeneïtzació* en la normativa dels espais estables de participació, el què pot provocar una manca d'enteniment o la dificultat de prendre decisions consensuades o de realitzar actuacions conjuntes.

Les **propostes per al canvi** associades a la coordinació es van focalitzar en els següents aspectes:

- + Conscienciar *políticament sobre la necessitat de suport* per a una coordinació fructífera.
- + Fer *pedagogia a nivell tècnic* sobre la importància dels espais de participació i de la seva necessària coordinació.
- + Crear un *espai compartit entre perfils tècnics* municipals integrats en els diferents òrgans municipals.
- + Fomentar espais per l'*aprenentatge*, especialment dels espais de participació que estan funcionant millor.
- + Fomentar la *presa de decisions conjunta* respecte a temes rellevants dels òrgans estables.
- + Establir un *protocol d'actuació* per a la gestió coordinada dels consells municipals.
- + Obrir *espais compartits de trobada* entre els diferents espais estables de participació, a nivell de la ciutadania que hi participa.
- + Fer una *difusió conjunta* dels òrgans cap a la ciutadania.

Com ja s'ha comentat, resulta necessari comptar amb el *suport de l'equip de govern* per tal de planificar i sensibilitzar en una millor coordinació dels espais de participació, no només respecte dels òrgans estables sinó també en referència a altres espais que es vagin obrint a nivell local (processos de participació ciutadana, audiències públiques, consultes populars no referendàries, etc.). Per tant, cal conscienciar als estaments polítics sobre la importància de la coordinació per tal de planificar i comunicar les accions de participació locals.

A nivell tècnic, també caldria fer *pedagogia sobre les possibles virtuts* de les actuacions coordinades en el marc de la participació. Una manera de fer-lo podria ser formalitzant un *espai de coordinació tècnica* en el qual els propis perfils tècnics implicats en els òrgans defineixin les seves necessitats de gestió. D'aquesta manera, es podrien posar de relleu *aprenentatges tècnics* útils per a la resta, formació externa o reflexions sobre la necessitat d'adaptació del reglament general de participació, entre d'altres.

La *presa de decisions conjunta* respecte a temes rellevants suposaria un diàleg necessari entre perfils polítics i/o tècnics amb capacitat en la presa de decisions, i la ciutadania (organitzada o no organitzada) participant als consells. Per tant, l'estructura normalment jeràrquica dels ens municipals demanarà una comunicació fluida entre diferents estaments (polític, tècnic, ciutadà) i també un *protocol ben articulats* per a la definició i implementació d'actuacions conjuntes entre òrgans de participació.

Tanmateix, per facilitar aquesta comunicació i capacitat per a la presa de decisions conjunta, caldria obrir *nous espais de trobada* (que podrien ser virtuals) per tal de compartir informació, debat, espais de decisió i de seguiment d'actuacions realitzades als òrgans estables de participació ciutadana, que incloguin a la ciutadania implicada en aquests espais. Aquesta proposta inclou la possibilitat de *generar trobades conjuntes* entre diferents òrgans de participació (s'esmenta la trobada entre òrgans sectorials i territorials com especialment interessant), amb la voluntat de reconèixer els altres espais, intercanviar reflexions comunes i/o prendre decisions sobre un tema específic.

Per últim, es va tornar a destacar, com un avantatge, la *difusió conjunta* dels espais estables de participació, com a element de millora de la inclusió (atreure nous perfils de ciutadania a participar), de legitimació dels espais (en un marc global i integrat d'actuacions) i de retiment de comptes cap a la ciutadania en general.

En definitiva, s'han esmentat tres nivells de coordinació: política, tècnica i de la ciutadania integrada en els òrgans estables de participació, per tal de conceptualitzar un model (protocol·litzat i consensuat) de coordinació eficaç.

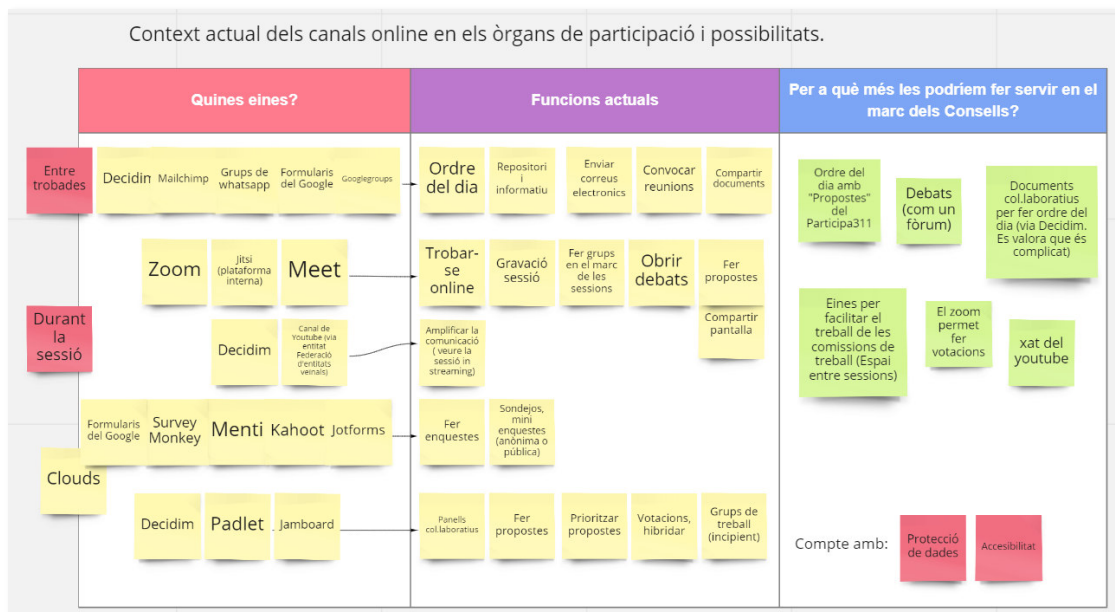
5.2. Resum de la segona sessió

La segona sessió va començar amb el recull d'eines virtuals que normalment s'utilitzen per part dels ens locals per dinamitzar les sessions dels òrgans de participació estables. Com es pot visualitzar al quadre de la pàgina següent, s'han trobat eines per fer servir *entre* trobades i d'altres utilitzades *durant* les mateixes.

Les eines emprades ***entre trobades*** (Plataforma Decidim, Mailchimp, Whatsapp, formularis Google i Google Groups) s'utilitzen amb funcions de convocar, realitzar d'ordre del dia, informar sobre les properes sessions o compartir documents realitzats en el marc de l'òrgan.

Les eines utilitzades ***durant la sessió*** son molt més diverses i inclouen les de videoconferència, visualització de vídeos *in streaming*, formularis d'enquestes i prioritització d'opcions, així com plataformes que disposen de panell per a la dinamització gràfica de les sessions. Les funcions més habituals son:

- Realitzar trobades en línia (en plenari i en petits grups).
- Mostrar el què està succeint a les trobades en directe (*in streaming*) o en diferit (gravat amb accés posterior al vídeo), per estendre l'accés a un major número de persones.
- Obrir debats i espais de creativitat sobre alguna temàtica.
- Recollir opinions, propostes i/o prioritzacions per part dels i les participants.

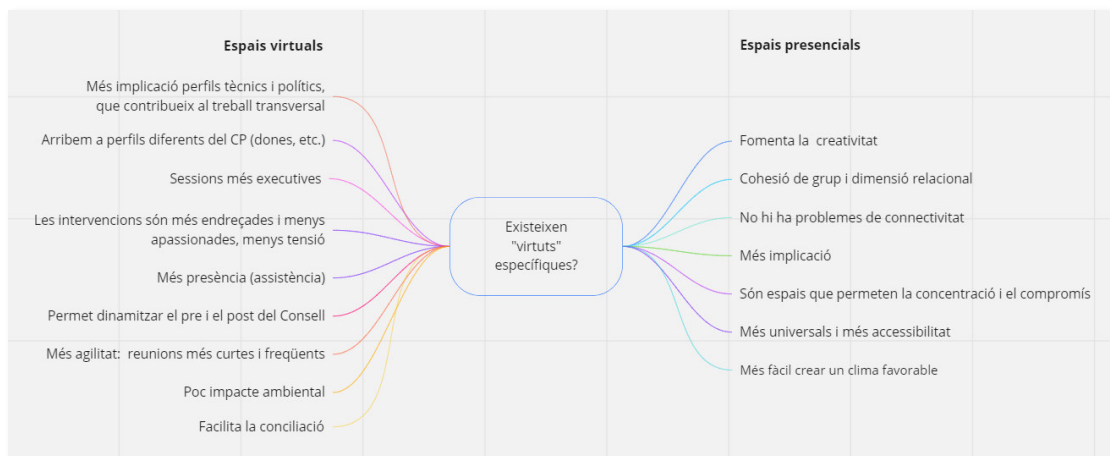
Posteriorment es va obrir una reflexió sobre les **possibles funcions que es podrien assumir a través d'eines virtuals**, i què actualment no es contemplen.

- ✓ Es van destacar algunes funcions de la Plataforma Participa 311 (Decidim) actualment infrautilitzades, com per exemple fer servir la pestanya de "propostes" i la funció de documents col·laboratius per generar l'ordre del dia de les sessions, tot i què aquesta darrera opció sembla poc intuïtiva.
- ✓ Es va posar de relleu la utilitat que podria tenir obrir un espai de debat/fòrum al costat del vídeo publicat *in streaming*, per tal de recollir les aportacions de persones que no estiguin presents a la trobada.

- ✓ Una altra opció podria ser *incorporar la funció de votacions* de la plataforma Zoom a les sessions virtuals dels òrgans.
- ✓ Per últim, s'esmenta l'interès que podria tenir *obrir espais específics destinat a les Comissions de treball*, per tal de facilitar la informació i fer el seguiment de la feina realitzada.

També es van recollir, al llarg del primer panell, reflexions entorn a l'ús dels canals virtuals per a la participació. En efecte, la protecció de dades i l'accessibilitat segueixen sent dos elements cabdals a contemplar, en un context en què és molt freqüent l'ús d'eines gratuïtes i privades, fins i tot en entorns d'administracions locals, i en contextos socials on la bretxa digital impedeix l'accés a la participació, per desconeixement de les eines o per dificultats de connectivitat.

Al segon i tercer panell es va reflexionar sobre les virtuts específiques dels espais virtuals i dels presencials, així com la possible hibridació o diàleg entre ambdós.

Els **espais virtuals** destaquen per la seva *capacitat d'aglutinar a més persones i incloure més diversitat*. El seu fàcil accés per diversos perfils de població i la menor inversió de temps que requereixen en desplaçaments, fan més freqüent l'assistència d'equips polítics i tècnics que *faciliten posteriorment el treball transversal*. D'altra banda, s'afavoreix l'assistència de les dones amb fills petits, per la facilitat d'aquests espais per conciliar les trobades amb la

vida familiar. Per contra, el nivell de concentració de les persones que hi participen durant la sessió és menor, donada la simultaneïtat d'espais en què estan immersos. Aquesta situació pot provocar una pèrdua més freqüent del fill de la reflexió o del tema del qual s'està parlant.

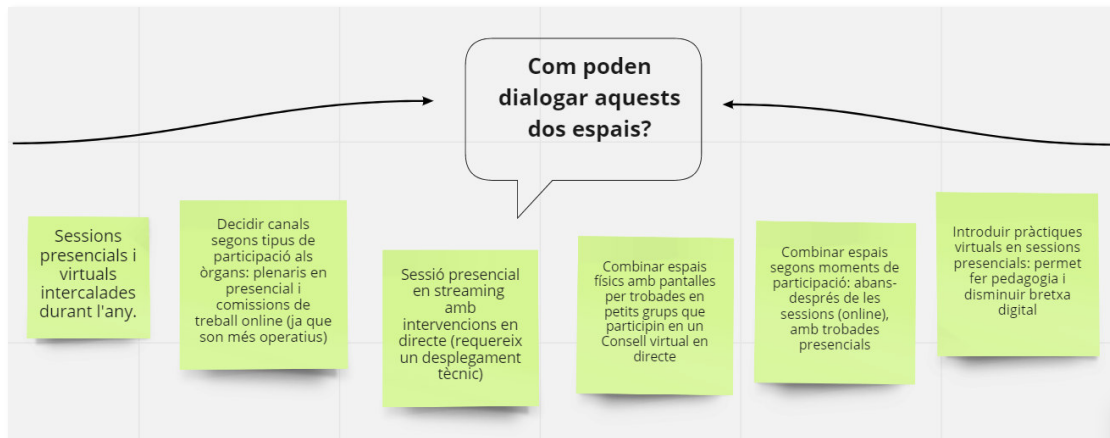
També es defineixen algunes particularitats en la dinamització de les sessions en línia: bàsicament, les sessions resulten *més executives* i es generen menys tensions que en les sessions presencials. Permeten una major freqüència de trobades en sessions més curtes, i resulten especialment adients per a la resolució de problemàtiques o peticions, l'agilitat en la presa de decisions i el seguiment d'actuacions. No es presten gaire a les dilacions, però tampoc a la reflexió i a la creativitat. Afavoreixen l'organització endreçada, possibilitant a més el treball preparatori anterior i posterior de cada trobada.

Finalment, s'esmenta el *valor mediambiental* de les sessions virtual, ja que no produeixen impacte de contaminació urbana i eviten la utilització de materials diversos en les sessions (paper i d'altres d'ús freqüent).

Dels **espais presencials** es destaca especialment la *dimensió relacional* i la major facilitat per generar un ambient distès i una major cohesió de grup. El clima creat pot contribuir més fàcilment a la concentració, el compromís i la implicació de les persones que hi assisteixen. La presencialitat aporta intensitat a les sessions, però també *capacitat creativa i de reflexió* entorn a les temàtiques tractades.

D'altra banda, es posa en valor *l'accés més universal* a les sessions, sense les distorsions provocades per bretxes digitals o dificultats de connectivitat.

Els **espais híbrids**, entesos com a la combinació d'eines virtuals i presencials a l'hora, resulten complexos i difícils de gestionar, si la participació és simultània en ambdós espais: requereixen més material logístic i multipliquen la necessitat de suport tècnic especialitzat i amb rols definits.

Tot i així, es creu interessant incorporar les trobades virtuals en un marc de normalitat, independentment de l'evolució de la pandèmia. Una idea podria ser *combinar la realització de trobades presencials i virtuals* al llarg de l'any. Per exemple, mantenir un o dos plenaris presencials, per desenvolupar els aspectes relacionals i de reflexió abans esmentats, i realitzar també algunes sessions virtuals al llarg de l'any, de caire més operatiu. Les sessions de les Comissions de treball podrien ser especialment adients per desenvolupar-se en canals virtuals.

Una altra manera de *combinar espais és diferenciant entre pre-durant-post sessions*. En aquest sentit, es proposa treballar amb diferents eines virtuals abans i després de les sessions presencials, mitjançant documents col·laboratius, sessions pre-trobada general en petits grups, realitzar la valoració de la sessió a posteriori, etc.

La simultaneïtat de canals virtuals i espais presencials es pot crear de diverses maneres. Per exemple, *projectant en pantalla gran els comentaris que van sorgint a les xarxes socials* sobre la sessió presencial retransmesa en directe o els comentaris escrits de les mateixes persones que es troben presencialment. La plataforma Participa 311 (Decidim) és una altra manera de fer-lo, ja que permet visualitzar la retransmissió en directe i participar de manera simultània des de la llar, a través de comentaris escrits.

Les sessions *presencials permeten prestar ajuda a les persones que més ho necessiten* per a la participació puntual requerida amb eines virtuals. Un exemple podria ser utilitzar el Kahoot durant una sessió presencial. En aquest cas, una persona jove podria ajudar a una menys abocada a la tecnologia, durant la sessió. D'aquesta manera s'aprofitaria per fer pedagogia d'aquestes eines de participació i, al mateix temps, es reduiria la bretxa digital.

En alguns casos, l'ens local està fent una *inversió en tecnologia per habilitar espais de trobades virtuals i presencials* específics dins les instal·lacions del consistori i també d'altres espais municipals. Això ha facilitat la simultaneïtat d'espais (presencial i virtual) i funciona especialment bé en sessions de coordinació interna, tot i què també es pot utilitzar per a la realització de trobades participatives amb ciutadania. Per habilitar les sales de reunions virtuals, es necessita una pantalla gran, micròfons, ordinadors portàtils i una bona connexió a internet. Aquests espais combinen la presencialitat de grups amb els canals virtuals, el què ajuda a estendre la complicitat de la presència física als entorns virtuals.

Per tal de fer **viable la incorporació de la participació a nivell virtual**, cal que des de l'**Ajuntament** es facilitin alguns recursos:

- *Més personal municipal* especialitzat, o identificar quines persones podrien donar un suport a diferents nivells en sessions en línia.
- Fer una *inversió en tecnologia* (pantalles, ordinadors portàtils, micròfons...) i acondicionament d'espais específics per a la realització de trobades virtuals, dins el consistori o en altres espais municipals.
- Permetre la compra de *plataformes virtuals de pagament* que amplïïn i facin més flexible l'ús de les metodologies de participació virtuals. Aquesta compra actualment està limitada per part de diversos ens locals. En aquest sentit, cal fer pedagogia dins el consistori per tal de mostrar la necessitat present i futura d'aquestes eines.
- Fer *formació* per conèixer les plataformes de participació en línia entre els i les tècniques municipals que donen suport als òrgans estables de participació.
- Establir una *organització clara de funcions i rols* dels perfils tècnics implicats en les sessions en línia o presencials amb incorporació d'eines virtuals.
- Fer una *reflexió estratègica* a l'ens local sobre cap a on es vol dirigir la participació en línia. El canvi cap a la incorporació de canals virtuals als espais de participació han de ser pensats estratègicament i planificats per a la seva consecució. Això requereix reflexionar sobre el què, el com i el qui.
- En el marc d'aquesta reflexió, es podria fer una *aposta per les eines virtuals més fàcils d'utilitzar*.

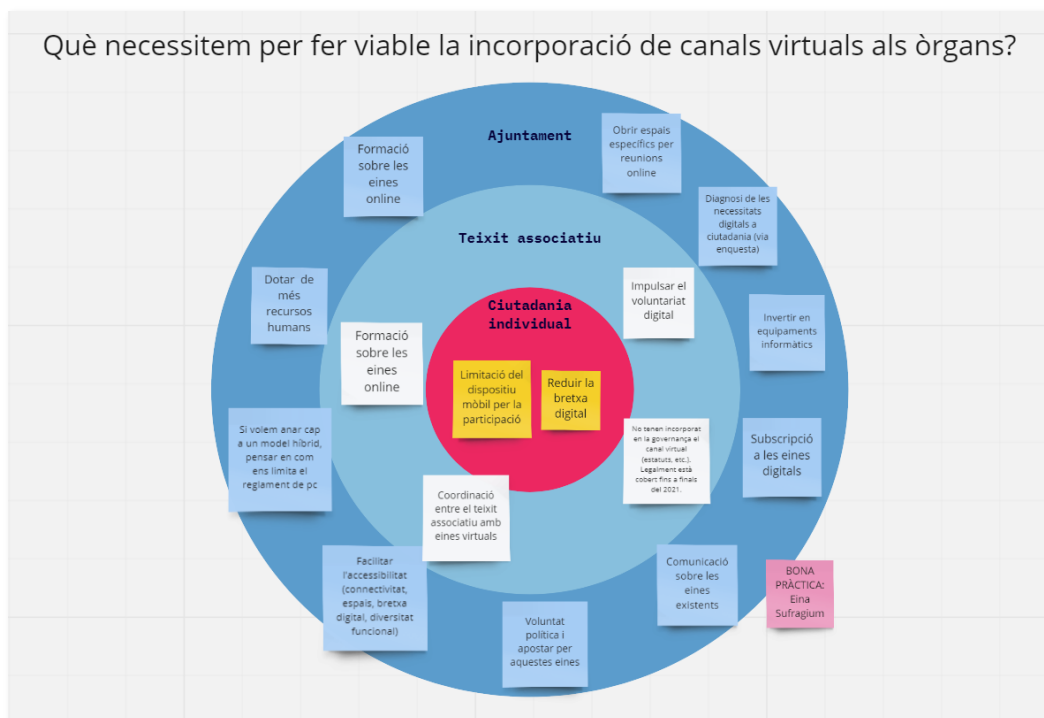

- Prendre *decisions a nivell polític*, per poder generar els canvis.
- Cal *adaptar jurídicament la normativa de participació* a qüestions específiques de la participació en línia. Actualment els reglaments no s'adeqüen a un escenari en el qual la celebració de sessions dels òrgans han o poden ser virtuals. Això suposa, per exemple, dotar de valor legal a les votacions a través de canals virtuals.

A nivell del **teixit associatiu i ciutadania a títol individual**, caldria:

- Realitzar una *diagnosi de les necessitats digitals* al municipi, que es podria fer mitjançant una enquesta a la població en general.
- Fer *formació* per conèixer les plataformes de participació en línia.
- Crear *espais que facilitin l'accés* a eines virtuals: internet gratuït, espais habilitats amb ordinadors, personal de suport...
- Tenir present les *eines de lectura fàcil* en espais de participació en línia: lletres grans i visibles, panells de participació no massa complexos...
- *Informar a la ciutadania* de l'oferta d'eines gratuïtes existents i dels espais de participació a través de canals virtuals.
- Aplicar polítiques de foment de les eines de participació a nivell intern del teixit associatiu, per exemple, un *Pla de participació virtual en el marc de les AFAs o de Coordinadores d'entitats* que pugui haver a municipis d'una certa grandària.
- Crear un *banc de recollida de material informàtic* reciclat, per facilitar l'accés a les persones que ho desitgin i no s'ho puguin permetre.
- Considerar la possibilitat de què la participació *sigui amb el mòbil*, no només amb ordinador. Aquesta opció requereix una sèrie d'adaptacions específiques.

Què necessitem per fer viable la incorporació de canals virtuals als òrgans?

S'ha de tenir en compte, d'altra banda, que el funcionament dels òrgans estables de participació (renovació de membres, mecanismes de presa de decisions, les assemblees) ha quedat en molts casos bloquejat durant el confinament, especialment aquells que compten amb una normativa més rígida de funcionament. En efecte, la dimensió virtual no està incorporada a la governança dels espais estables de participació. Aquest bloqueig es reforça per les limitacions jurídiques per validar les votacions amb eines virtuals, per exemple ⁸. S'haurà d'anar, per tant, cap a un model més integral de funcionament on els canals virtuals estiguin inclosos tant a nivell de pràctiques com a nivell jurídic.

5.3. Resum de la tercera sessió

La tercera sessió va començar amb un exercici de reflexió sobre les actuacions de comunicació dels òrgans. Aquestes es van situar en una taula

⁸ En aquest cas, un dels participants destaca una aplicació anomenada Sufragium, que permet identificar la identitat de la persona que vota amb un procés de validació ràpid i fàcil de fer.

de doble entrada (veure a la pàgina següent) en funció del seu grau d'impacte (baix, mig, alt) i del seu grau de inclusivitat (baixa, mitja, alta). Tanmateix, es podien posar tant actuacions que s'estaven realitzant o s'havien realitzat (en post-its grocs) com propostes per al futur (en post-its verds).

Actuacions de comunicació de baixa inclusivitat:

En el quadrant més proper a la intersecció dels dos eixos, trobem les actuacions de menor impacte o incidència: les notícies al web sobre els òrgans, la publicació dels seus reglaments de funcionament a la seu electrònica i el mailing a les entitats per formar part d'un nou consell.

Els mails comencen a tenir més impacte en comunicació a mesura que es consolida l'òrgan de participació estable, tot i què tenen una baixa incidència en inclusivitat, ja que es tracta d'una comunicació específica dirigida a persones que ja formen part de l'espai. Tot i així, es comenta que, quan es fan sessions obertes i es convida a més gent a través de mail, l'impacte puja significativament i, en tot cas, segueix sent molt més eficaç que una convocatòria oberta a través de les xarxes socials, ja que suposa una interpel·lació directa a la ciutadania.

Els espais dels consells a les plataformes virtuals de trobada també es consideren d'impacte mig en comunicació i baixa inclusivitat, al igual que la publicació de les actes i les memòries de treball realitzat, o de les sessions de treball a l'agenda web o a fulls informatius.

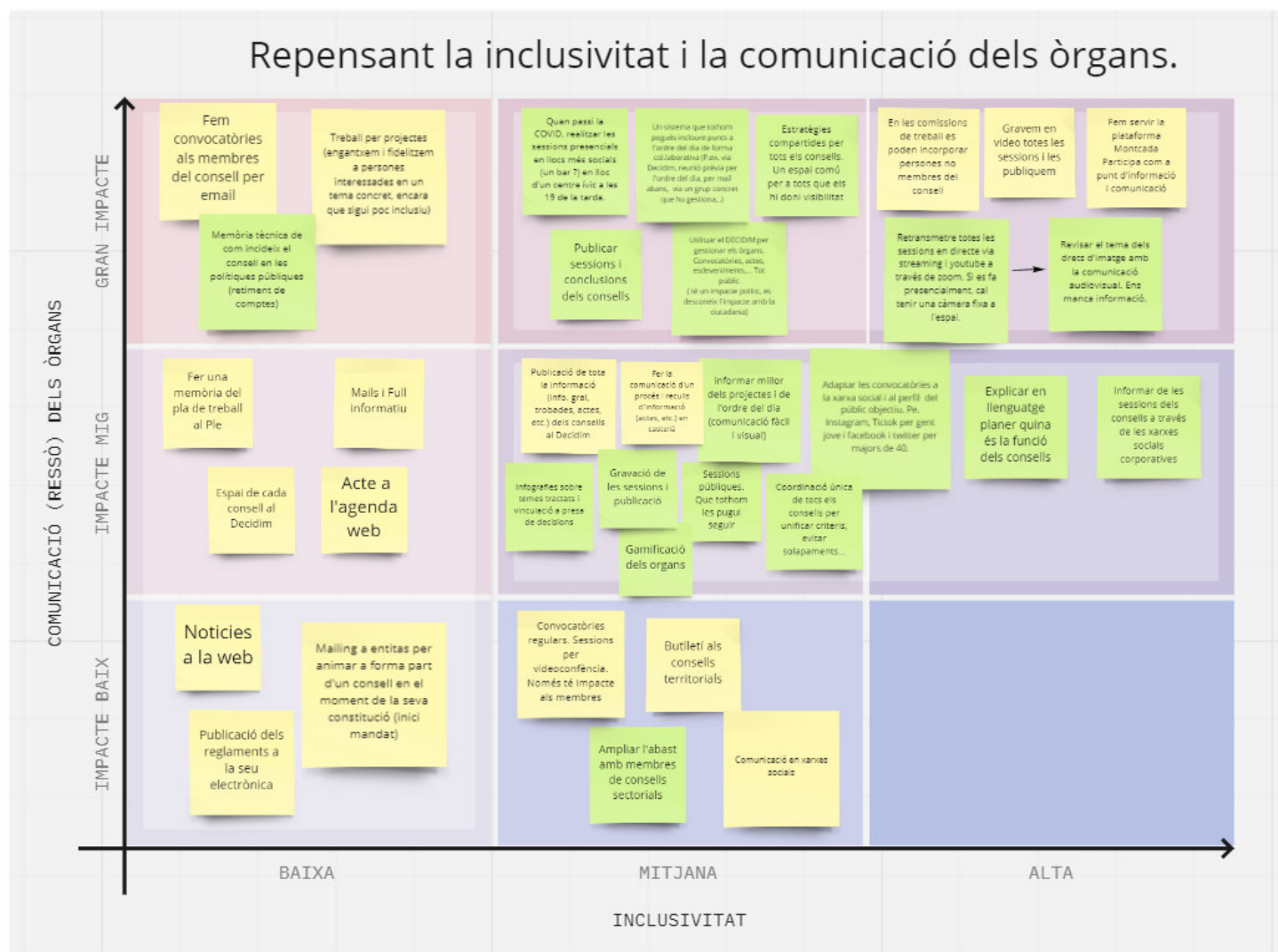
Les memòries tècniques associades al treball realitzat als òrgans tenen més impacte en comunicació quan especifiquen la incidència de les actuacions dels consells en les polítiques públiques locals, fent èmfasi en el retiment de comptes a la ciutadania. Per la seva banda, el treball per projectes als òrgans fidelitza a persones interessades en el tema a treballar i es considera una estratègia que millora l'impacte en comunicació, tot i què resulta poc significatiu en termes de inclusivitat.

Actuacions de comunicació d'inclusivitat mitjana:

Les convocatòries a sessions en videoconferència tenen una major incidència en termes de inclusivitat, ja que els canals virtuals sovint faciliten l'assistència a les trobades per a persones que normalment tenen més dificultats per

assistir-hi per temes de conciliació o què simplement no es traslladarien a altres espais físics si aquesta fos la única opció per participar a la sessió.

Propostes relacionades amb la millora de la comunicació inclusiva

(actuacions ordenades de menys impacte a més impacte):

- Ampliar l'abast de la comunicació d'un òrgan a la resta d'espais estables de participació (inclusivitat mitjana, impacte baix en comunicació).
- Realitzar infografies (inclusivitat mitjana, impacte mig en comunicació).
- Comunicar els moments de presa de decisions en el marc dels consells (inclusivitat mitjana, impacte mig en comunicació).
- Introduir la gamificació a la comunicació i el funcionament dels òrgans (inclusivitat mitjana, impacte mig en comunicació). Es comenta que des de la Plataforma Participa 311 es poden donar punts o insígnies si la ciutadania participa en diferents espais o ho fa de manera intensa.⁹
- Gravar les sessions i publicar-les a les xarxes o al web municipal (inclusivitat mitjana, impacte mig en comunicació).
- Adaptar les convocatòries a públics objectiu en les xarxes socials (inclusivitat mitjana-alta, impacte mig en comunicació).
- Utilitzar la plataforma Participa 311 per gestionar els òrgans: convocatòries, actes, esdeveniments associats, informació rellevant... (inclusivitat mitjana, impacte polític alt en termes de comunicació).
- Realitzar les sessions en llocs de trobada habitual de la ciutadania quan passi la pandèmia (inclusivitat mitjana, impacte alt en comunicació).
- Obrir un espai on la ciutadania pogués incloure punts a l'ordre del dia de la sessió programada (inclusivitat mitjana, impacte alt en comunicació).
- Crear un espai compartit entre òrgans que contribueixi a generar estratègies compartides en comunicació, el què podria realitzar-se a través de la coordinació global d'aquests espais a nivell municipal (inclusivitat mitjana, impacte alt en comunicació).
- Fomentar la comunicació fàcil i visual de l'ordre del dia, els projectes que s'estan debatent o gestionant als espais estables i de les actes de les sessions (inclusivitat alta, impacte mig en comunicació).

⁹ Santa Coloma de Gramenet comenta que van contactar amb una consultoria del país basc que tenia experiència en gamificació en consells i altres espais on es realitza dinamització en participació ciutadana. Comenta també que passarà la informació al grup. Ells tenen experiència de gamificació amb l'elaboració del PAM i què els funciona molt bé ja que atreuen a molta més ciutadania.

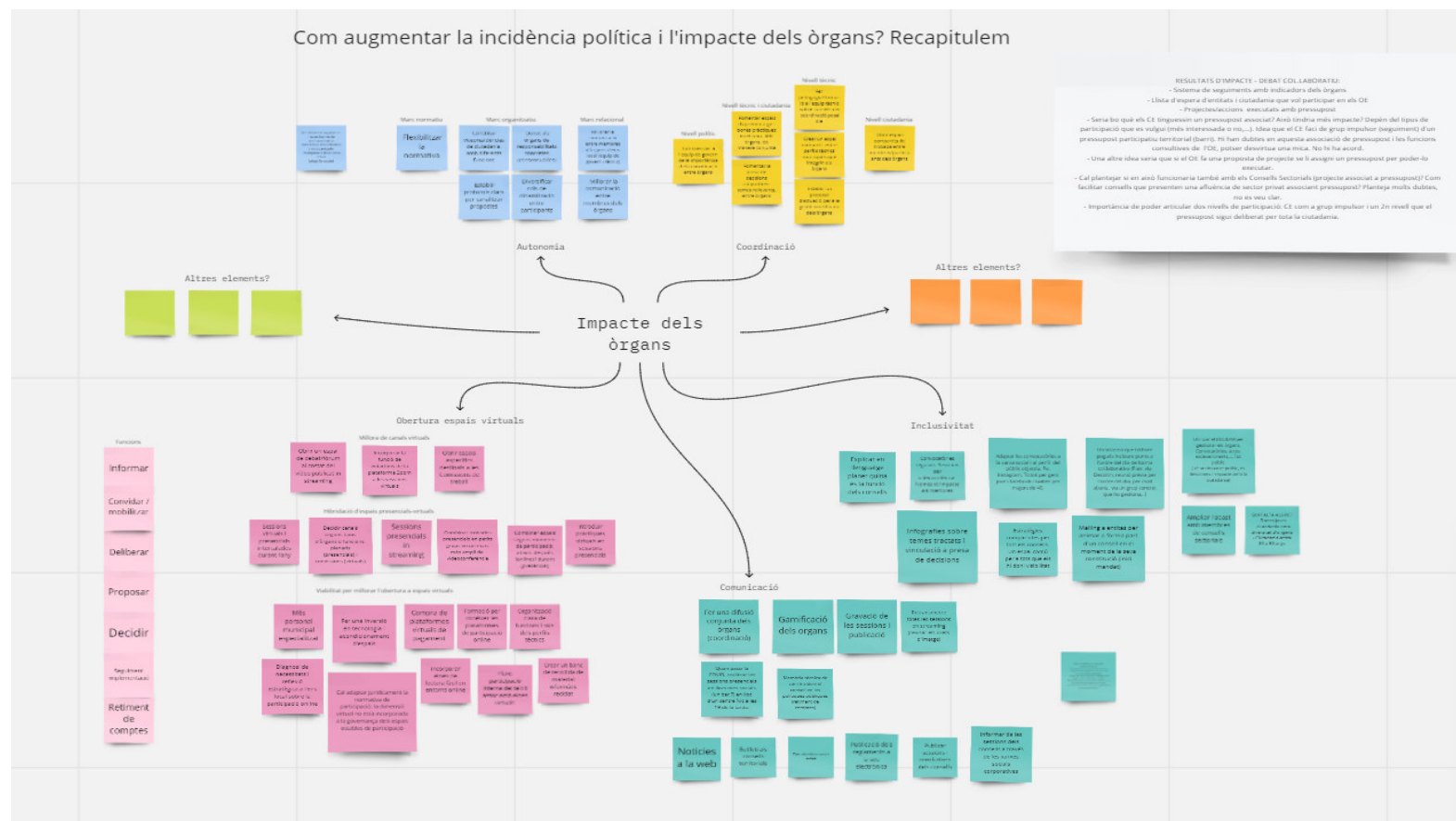

- Retransmetre totes les sessions en directe via *streaming*¹⁰ i Youtube a amb plataformes de videoconferència. Si es fa presencialment, cal tenir una càmera fixa a l'espai. Caldria llavors revisar els drets d'imatge amb la comunicació audiovisual (inclusivitat alta, impacte alt en comunicació).

¹⁰ A Sant Cugat del Vallès, per exemple, tenen una cambra a la sala de plens de l'Ajuntament. Quan les sessions presencials es fan a la sala de plens, se'ls demana a la corporació municipal Cugat.cat que gravin la sessió i la transmetin a través de Youtube. Si les sessions son virtuals, es retransmeten totes al Youtube.

Repàs i resum de les tres sessions del grup de treball

La segona part de la sessió va començar amb un debat obert sobre com es podia visibilitzar la incidència política i l'impacte de la ciutadania a través dels òrgans. En aquest marc, es van proposar alguns indicadors:

- El número de projectes o propostes que han passat per l'òrgan i, d'aquests, el percentatge que han arribat a aprovar-se en ple municipal.
- Esbrinar l'efecte que han tingut les propostes o projectes treballats a nivell pressupostari.
- El número de persones que volen formar-ne part, i veient si aquest número s'incrementa al llarg del temps.

Es creen indicadors d'efectivitat o eficàcia en el moment de creació dels consells, o al començament d'una nova etapa en aquests espais? No és habitual, però es comenta que la memòria anual de retiment de comptes és necessària per visibilitzar la feina realitzada. D'altra banda, l'efectivitat dels òrgans s'incrementa clarament quan les seves actuacions estan associades a altres projectes participatius on hi ha pressupost, per exemple quan s'associa als pressupostos participatius de barri.

Els òrgans de participació estables haurien de tenir un pressupost específic associat a les seves activitats i projectes? No hi ha acord en la resposta. Per algunes persones la resposta és clarament afirmativa, ja que darrera d'un pressupost concret sempre hi ha projectes concrets i, per tant, més implicació de la ciutadania¹¹. Per d'altres, depèn del tipus de participació que es vulgui implementar, ja que s'estima que un pressupost específic pot generar una participació més interessada i particularista. Per d'altres, els consells tenen una funció consultiva per llei i, per tant, no poden assolir la funció de gestionar projectes amb un pressupost associat, ni haurien de tenir la potestat de gestionar pressupost.

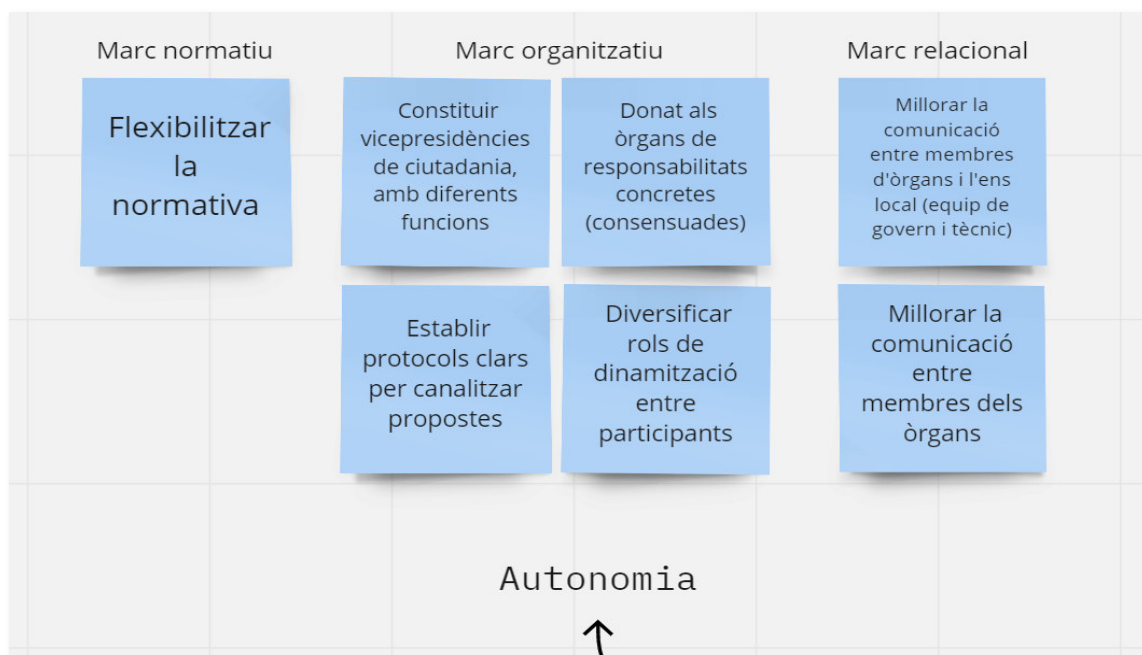
Llavors, un òrgan estable de participació ciutadana no podria mai arribar a ser un espai de col·laboració i cogestió de projectes, de coproducció de polítiques públiques? A Sant Boi de Llobregat es treballa d'aquesta manera en els espais comunitaris. Tenen un pressupost assignat i amb la comunitat

¹¹ A Sant Cugat del Vallès, per exemple, els consells de barris són el grup impulsor dels pressupostos participatius als barris. Validen les propostes que sorgeixen en el marc dels pressupostos participatius, les aproven i després fan el seguiment de l'execució dels projectes. Però tota la ciutadania pot fer propostes en funció de les línies estratègiques del programa del barri. Finalment es fa una votació per part de tot el barri per acabar decidint els projectes que es realitzaran. Cada barri té 400.000 euros del pressupost d'inversió del procés participatiu, i 15.000 euros de pressupost ordinari.

es decideixen conjuntament els projectes.

D'altra banda, es comenta que hi ha diferències entre tipus de consells en aquest sentit. En efecte, associar un pressupost es veu més factible als consells territorials que als sectorials. Això no vol dir, però, que no es pugui treballar per projectes en els diferents espais sectorials. En tot cas, l'element clau per poder gestionar pressupost és obrir alguns moments de presa de decisions dels projectes a tota la ciutadania, també en el cas que es gestionin des dels òrgans estables de participació.

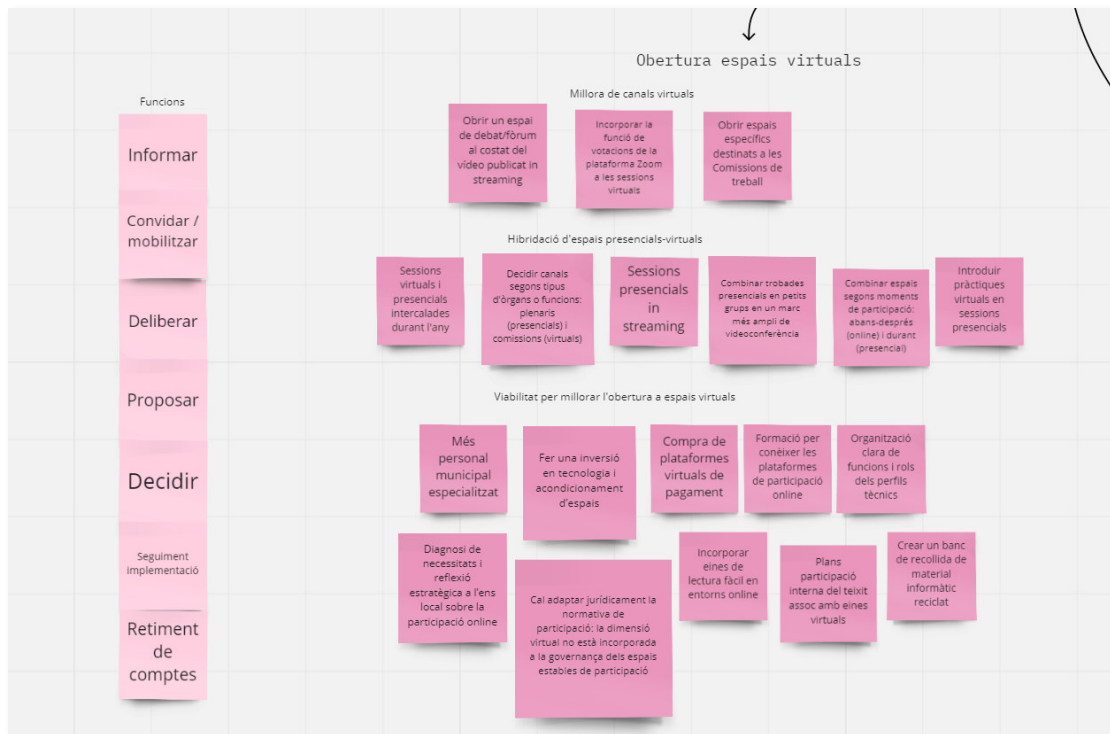
Al final de la sessió **es van repassar totes les propostes que van anar sortint al llarg del grup de treball**. A continuació es detalla la informació del resum i s'afegeixen alguns comentaris finals.

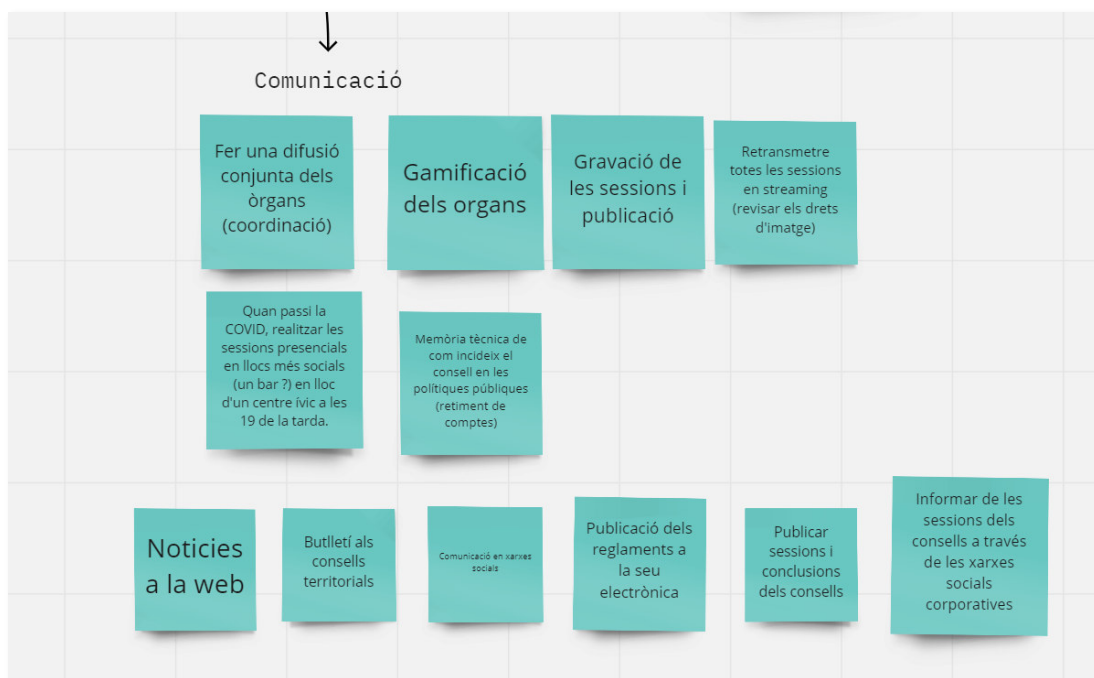
Repasant les propostes que van sortir durant la primera sessió, es va tornar a fer esment al marc normatiu i la seva necessitat de flexibilització: la normativa hauria de ser més consensuada i orientada a permetre la deliberació i la proposta d'actuacions. I, sobretot, s'hauria d'actualitzar als nous canals virtuals de participació.

A nivell de coordinació, es va comentar que la feina que suposa per a cada tècnic/ca municipal en l'organització d'una sessió del consell és molt gran (comunicació en xarxes socials, convocatòries, infografies, mails, presentació de projectes, etc.). En aquest sentit, podria haver recursos compartits entre els i les tècniques que estalviïn part de la feina o la millorin.

Es comenta que alguns col·lectius segueixen estant absents, com les dones joves o persones d'origen divers¹².

¹² A Sant Feliu de Llobregat es fa un "mapa de cultures" del territori i detecten d'aquesta manera qui està absent dels consells, entre les persones d'origen divers. Aquest mapa es fa de manera periòdica.

Per últim, davant la pregunta ¿qui hauria de comunicar als consells? ¿només la institució? Es comenta que seria interessant que es consolidi un grup de comunicació dins de cada òrgan per tal de fer arribar la informació dels temes tractats a diferents col·lectius per part dels membres que hi formen part, cap als diferents territoris, grups específics de persones, membres de cadascuna de les entitats que hi participen...

Si es tingués un compte de Twitter de l'òrgan, es podria anar retuitejant la trobada: quan comença, de què s'està parlant, sobre què s'està decidint, etc. Les persones membres podrien tenir un compte de Twitter específic del consell, des del qual fer les comunicacions. Seria interessant perquè és una informació no institucional, realitzada per les mateixes persones que en formen part. Aquestes persones podrien convertir-se en *influencers* dels consells o els seus *community managers*.

6. CONCLUSIONS FINALS

Des de fa alguns anys, la Diputació de Barcelona acompanya als municipis de la província de Barcelona en el procés de repensar els òrgans estables de participació a través de la realització d'espais de trobada intermunicipal. Fruit d'aquestes reflexions, com s'ha explicat al llarg d'aquest document, es van elaborar diferents publicacions amb recomanacions consensuades amb tècnics i tècniques de participació del territori. Així doncs, a la primera sessió de treball es va destacar la influència positiva que han tingut algunes d'aquestes recomanacions, especialment en termes d'ordenació i visió més global dels òrgans, l'orientació a l'acció i a resultats, la integració de rols tècnics en les sessions de treball i l'obertura a altres col·lectius.

No obstant això, queden encara inèrcies que tendeixen a reproduir fórmules del passat poc efectives i sorgeixen, tanmateix, nous reptes associats a la irrupció d'una realitat complexa, canviant i més imprevisible. En efecte, el context de pandèmia ha generat, en un inici, un cert bloqueig en la renovació dels membres dels consells, en la presa de decisions o en la freqüència de les sessions, però també ha produït la ràpida irrupció de nous canals virtuals de participació, la presència de nous perfils de ciutadania participant o la multiplicació de la publicació de vídeos de les sessions per a la comunicació audiovisual.

Al llarg de les tres sessions realitzades, ens vam endinsar en alguns reptes del futur proper: l'autonomia i coordinació dels espais estables de participació, la irrupció dels canals virtuals i el seu diàleg amb els espais presencials, les dificultats per a la inclusivitat i les oportunitats que proporciona les tecnologies de la comunicació i la informació i, finalment, l'impacte polític i la capacitat d'incidència dels òrgans sobre les polítiques municipals.

L'autonomia dels òrgans segueix generant alguns dubtes entre els i les tècniques de participació: en quin sentit s'ha de millorar? fins a quin punt?. El repte principal està en com reduir la intervenció institucional sense allunyar les decisions preses en aquest espai de les limitacions normatives existents a la institució, de les agendes polítiques ja constituïdes, de la capacitat d'implementació tècnica, etc. Tanmateix, s'obre una altra pregunta: quines poden ser, en aquest cas, les funcions de la institució (en concret, dels perfils tècnics municipals) per assegurar el bon funcionament dels òrgans (en termes d'organització, dinamització de les sessions, etc) i la vinculació amb la

institució (per exemple, en termes de traspàs d'informació entre els membres i els equips directius del consistori)?

Com s'ha vist al llarg de les sessions, la coordinació podria ser un element clau per fomentar l'autonomia i crear valor afegit en els òrgans de participació, sobretot en dos sentits: generant sinèrgies (per exemple, si es comparteixen aprenentatges entre perfils tècnics municipals o si s'ajunten membres de diferents consells per tractar temes comuns o complementaris) i actuacions conjuntes (per exemple, si es presenten resultats dels òrgans en accions globals de comunicació). Caldrà solventar, però, dos qüestions fonamentals: la diversitat normativa existent entre consells en molts ajuntaments i la sensació de càrrega de feina que suposa la coordinació per a la majoria de perfils tècnics. La coordinació, per tant, hauria d'anar de la mà de l'eficiència (temps dedicat-resultat obtingut) i de l'efectivitat de les accions realitzades.

Existeix la necessitat, d'altra banda, d'adaptar-se a la irrupció de canals virtuals de participació, també en el cas dels òrgans estables de participació. Això significa potenciar la formació a perfils tècnics, disposar d'eines diverses per a la dinamització (algunes d'elles poden ser de pagament) o dotar d'espais i equipaments específics per a la participació en línia. Però també suposa aportar valor legal a les votacions en línia o, en general, incorporar la governança a la dimensió virtual d'aquests espais, així com la mirada de la bretxa digital i de la protecció de dades.

D'altra banda, caldrà abordar les enormes possibilitats d'hibridació dels espais presencials i virtuals, que constitueixen ja el present de la participació ciutadana. En aquest document es posen de manifest algunes d'elles, que potencien les virtuts de les eines en línia (incorporant nous perfils i una major operativitat) i les dels espais presencials (aprofundint en la dimensió relacional, una major creativitat i una major predisposició a la reflexió).

Cal incorporar noves mirades i eines a la comunicació dels òrgans estables de participació. Al llarg de les sessions s'ha subratllat la necessitat d'obrir-se a mitjans virtuals de comunicació, a una comunicació més visual, amb elements de gamificació i tècniques de la lectura fàcil per millorar la seva efectivitat. A més, d'obren tres interrogants interessants: qui ha de comunicar en el marc dels òrgans (només la institució?), què s'ha de comunicar (només les convocatòries, només els resultats a través de memòries anuals) i a qui s'ha de comunicar (només als membres que integren els òrgans?, a la resta de la ciutadania? cap endins de l'organització municipal?).

Finalment, caldrà veure fins a quin punt tots els elements sobre els que s'ha reflexionat en aquest grup de treball poden contribuir a augmentar la incidència política dels òrgans estables de participació. Alguns aspectes semblen ser rellevants en aquest sentit: el retiment de comptes, la possible vinculació de projectes a pressupostos, la sensibilització als equips de govern sobre la necessària coordinació dels espais, la creació d'una comunicació més inclusiva o la generació d'espais de comunicació entre l'equip de govern i uns òrgans més autònoms. El futur s'anirà construint en la correlació de diverses variables i és, avui en dia, enormement incert, però confiem en què la reflexió col·lectiva ajudarà a preveure disfuncions i convertir oportunitats en fortaleeses que ja es vislumbren amb claredat.

